

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک میاشتنی

اتم کال، شپږ اتیايمه گڼه د ۱۳۹۳ کال د زمري میاشت

پیامد ضایعات یک سوم حصه مواد غذایی سالانه در جهان

د افغانستان بانک خبرتيا!

د افغانستان بانک د قانون د دري دېرشمې مادې مطابق د افغانستان رایجې پیسې او پولې واحد افغانۍ دي، له همدې امله د ټولو افغانانو، دولتي او خصوصي ادارو او مؤسسو څخه غوښتل کېږي څو په قرار دادونو، نورو معاملو او په اقتصادي راکړو او ورکړو کې له افغانیو کار واخلي، ځکه چې افغانۍ په سیمه کې یوه با ثباته پیسه ده چې ستاسو د اقتصادي برنامو جوړونه په ثبات کې ګټوره تمامېږي.

	بانک
	صاحب امتیاز: د افغانستان بانک
	هیئت تحریر: محمد عارف سالک، ذبیح الله فیاض و امان الله عتیق
	مدیر مسوول: یما عقیف
	گزارشگران: عبداللطیف بایانی و عبدالحفیظ شاهین
	دیزاین: خالد احمد فیضی
	فوتوژورنالیست: زیرک ملیا
	مسوول چاپ و توزیع: سید جعفر ایوبی
	آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک
	تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱
	فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۰۵
	پست الکترونیکی: magazine@centralbank.gov.af
	صفحه الکترونیکی: www.centralbank.gov.af
د دې گڼې مطالب	
قرارداد دایمی خرید گاز مایع از ترکمنستان ...	
اشتراک رییس کُل د افغانستان بانک در اجلاس ...	
جهانی شدن مارکیت ها، فرصتها و چالشهای ...	
په هېواد کې د اقتصادي پرمختګ لپاره پانګه...	
پیامد ضایعات یک سوم حصه مواد غذایی...	
مختصری در مورد معرفی و دستاوردهای اخیر	
د افغانستان د بانکداری قانون	
په افغانستان کې د ښځو اقتصادي غښتلتیا اړینه ده	
د نړۍ اقتصادي خبرونه	
مالیات منبع خوب تأمین مصارف دولت	
تر راتلونکي یو نیم کاله پورې له اقتصادي رکود...	
زکات و مالیات؛ وجوه اشتراک و تمایز	
جایگاه مالدارۍ در اقتصاد افغانستان	
د روسیې دوه اړخیزو بندیزونو ځینې اروپایي...	
نگاهی مختصر به سازمان بین المللی کار	

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

قرار داد دایمی خرید گاز مایع از ترکمنستان، بخشی از مشکلات مردم از این ناحیه را مرفوع خواهد ساخت

با در نظر داشت افزایش قیم مواد سوختی به ویژه گاز مایع در این اواخر و رفع مشکلات مردم از این رهگذر، قرار است در آینده نزدیک قرارداد دایمی خرید گاز مایع میان افغانستان و ترکمنستان به امضاء برسد.

در حال حاضر گاز از جمله مواد سوختی است که بیشترین مصرف را در بین خانواده ها، کارخانه ها، خبازی ها و اخیراً در موترهای هموطنان عزیز ما دارد و از طرف دیگر ما برای این مواد سوختی یک جاگزین مناسب دیگر نیز نداریم، زیرا نیروی برق نیز در حدی نیست که یک بدیل خوب برای گاز مایع شود. اکثر مناطق کشور ما خصوصاً ساحات دور دست از شهر حتی به برق دسترسی ندارند و گاز مایع یگانه عنصری است که آنها ضروریات خود را با آن رفع می نمایند.

افزایش اخیر در قیمت گاز باعث نگرانی خانواده ها شده و تداوم این امر تأثیرات

خود را بالای بخش های دیگری نیز بجا خواهد گذاشت.

دلایل مبنی بر بلند رفتن قیمت گاز مایع هر چند بصورت دقیق روشن نیست، اما گفته میشود که مشکلات اخیر در پاکستان و به درازا کشیدن نتایج انتخابات افغانستان از دلایل آن محسوب می شود.

افغانستان اکثر مواد سوختی مورد نیاز مصرفی خود را از کشورهای همسایه مانند ایران و تعدادی از کشورهای آسیای میانه توريد نموده، ولی گاه گاهی در وقت انتقال مواد نفتی مشکلاتی بمیان می آید که سبب افزایش قیمت ها می شود. بناً قرارداد فوق الذکر از یک طرف در ثبات قیم مواد نفتی تأثیر گذار است و از سوی دیگر بخشی از نیاز های مواد سوختی مردم نیز رفع می شود. □

اشتراک رییس ګل د افغانستان بانک در اجلاس سالانه انجمن ایشیا پسیفیک

محترم نور الله دلاوری رییس ګل د افغانستان بانک با هیئت همراه در اجلاس سالانه ایشیا پسیفیک که در شهر مکو چین راه اندازی شده بود، اشتراک کردند.

رییس ګل د افغانستان بانک با ایراد بیانیه ای از رییس و اعضای انجمن ایشیا پسیفیک ابراز امتنان نموده، در عین حال از دارالانشای APG و دونران برای حمایت شان از افغانستان به منظور تقویت روند مبارزه با تطهیر پول و تمویل تروریزم در کشور ابراز قدردانی نمود.

محترم رییس ګل د افغانستان بانک در ادامه افزود: "جای بس افتخار است که از پیشرفت های که در روند تصویب و توشیح قوانین مبارزه با تطهیر پول و تمویل تروریزم در افغانستان صورت گرفته به انجمن سالانه ایشیا پسیفیک آگاهی می دهم." محترم دلاوری در ادامه سخنان اش بیان

داشت که با تصویب قوانین مبارزه با تطهیر پول و تمویل تروریزم از شامل شدن افغانستان در لست سیاه بانک های جهان، جلوگیری شد.

تصویب و توشیح قوانین متذکره در وقت کم دال بر آنست که افغانستان مبنی بر تعهدات خویش برای مبارزه با تطهیر پول و تمویل تروریزم دقیق عمل

نموده و تلاش ها همچنان ادامه دارد تا در راه مبارزه با این دو پدیده دستاورد های زیادی نصیب افغانستان شود.

در ادامه این اجلاس رییس ګل د افغانستان بانک از گروه کاری اقدامات مالی (FATF) مبنی بر ارجگذاری ایشان به دستاورد های افغانستان ابراز قدر دانی نموده و گفت

که قوانین متذکره جهت کسب اطمینان در اوایل ماه جاری با تیم های کاری APG و RRG در میان گذاشته شده است، اما به نسبت محدودیت زمانی به نظر می رسد که گروه بررسی APG تا هنوز موضوع را به صورت دقیق مرور ننموده اند به خصوص موضوع تمویل تروریزم و تطهیر پول را که در قوانین جدید کاملاً جرم پنداشته شده است. APG از جمله ۱۶ سفارش اساسی فقط ۵ مورد آنرا مورد مطالعه قرار داده و اطمینان دادند.

در اخیر آقای دلاوری بیان داشت که افغانستان انتظار دارد که در نتیجه ارتباطات و تماس سودمند با APG و RRG کاستی های باقی مانده مورد رسیدگی قرار بگیرد و افغانستان در سطح کشور های وسیعاً منطبق و اطاعت پذیر از ۱۶ سفارش اصلی و کلیدی قرار داشته باشد. ■

جهانی شدن مارکیت ها، فرصتها و چالشهای آن برای صنایع داخلی

بخش اول

مقدمه:

هنگامی که شرکت ها اقدام به راه اندازی کمپاین تبلیغاتی و یا معرفی یک محصول یا خدمت جدیدی به بازار می نمایند، آنها بعضاً از یک شیوه برنامه ریزی شده رسانه ای استفاده می کنند که بنام "Road blocking" یاد میشود. این شیوه به نحوی انجام میشود که آنها در یک مقطع زمانی مشخص در چند تلویزیون پر بیننده یک کشور همزمان با اجرای برنامه تبلیغاتی به معرفی محصول خود می پردازند. هدف طوریست که تا حد ممکن توجه بسیاری از بینندگان تلویزیون را در سراسر کشور جلب نمایند. این شیوه بار نخست بایک هدف بسیار بلند پروازانه توسط شرکت فورد (Ford) در اول نوامبر سال ۱۹۹۹ به اجرا گذاشته شد که در نوع خود

مهدی گوهری

محصل سال چهارم اقتصاد پوهنتون کابل

مرزهایشان متوجه اند و چطور به ایجاد بازارها و انکشاف برنامه های گسترش دهی (Promotion) به سطح جهانی می پردازند. این شرکت ها در حقیقت فروشندگان جهانی هستند که تولیدات و خدمات خود را در هر گوشه جهان به مشتریان خود به فروش می رسانند و در کشور ما هم با نظراندازی به محصولات مصرفی روزانه خود میتوان بصورت قابل

بینظیر بود. این شرکت ۲ دقیقه تبلیغات تمام شبکه های برجسته تلویزیونی را همزمان در شروع ساعت ۹ شب در سراسر دنیا خریداری نمود، در این ۲ دقیقه نزدیک به ۶۰ صحنه احساس برانگیز را بوجود می آورد که از استرالیا برخواسته، به چین و برازیل قدم گذاشت و امریکا را فرا می گرفت یعنی در کل شامل ۹ کشور صنعتی میشد.

هدف این تبلیغ بین المللی آن بود که نشان دهد چگونه تولیدات فورد در هر گوشه دنیا با مردمان مختلف همراه با طبقات و فرهنگ های متفاوت سازگاری دارد.^(۱)

این نام و نشان سازی (Image-building) و یا کسب شهرت جهانی شرکت فورد یک مثالی است از این که تا چه اندازه شرکت ها به خارج از

1 Belch, George E. (George Edward) "Advertising and Promotion

ملاحظه نام و نشان های تجارتي آنها را مشاهده نمود، همچون نوشابه های غیرالکولی در بازار های کشور مانند کوکاکولا (Coca Cola)، پپسی (Pepsi)، فانتا (Fanta) و همچنان نستلی (Nestle) و درین اواخر محصولات (پگه) که رشد چشمگیری در بازار محصولات شیری افغانستان داشته است و ده ها شرکت چند ملیتی دیگر در صنایع مختلف که روزانه برای رفع نیازهای روزمره خود از محصولات آنها استفاده می نمائیم، این شرکت های بین المللی چنان به بازارهای مصرفی داخلی ما بافت خورده اند که به نظر کسانی که آگاهی خوبی از شرکت های چند ملیتی ندارند گویا این محصولات از تولید کنندگان داخلی خود ما هستند، این شرکت ها سالانه بطور عادی نزدیک به یک میلیارد دلار از فروش محصولات خود در بازار های افغانستان بدست می آورند.

البته قابل تعجب نیست که در مارکیت های جهانی شده امروز شرکت های خارجی از آنسوی مرزها به فروش تولیدات و خدمات خود در یک کشور بپردازند، اما موضوع قابل توجه این است که ما برای ادامه این داد و ستد با جهان بیرون خود به جبران خروج

اسعاری و توازن بیلانس تادیات در درازمدت نیاز داریم که این امر بصورت اساسی فقط می تواند توسط شرکت های تولید کننده و صادر کننده داخلی صورت گیرد تا این اسعار و سرمایه خارج شده از اقتصاد کشور دوباره به کشور بازگشته تا در درازمدت قادر به توازن تجارت و داد و ستد با جهان باشد. البته این نکته را باید یاد آوری نمود که در جهان شرکت های اندکی وجود دارند که به تنهایی به سطح بین المللی رشد نموده و محصولات خود را در اطراف دنیا به فروش رسانده باشند، بلکه آنها بصورت همه جانبه با پشتیبانی دولت های خود به تولید و صدور محصولات خود در نقاط مختلف دنیا نایل می شوند. پس این بر عهده دولت ها می باشد تا به حمایه همه جانبه شرکت های تولیدی داخلی خود (خصوصاً صنایع نوپا) در داخل کشور پرداخته و آنها را برای رقابت در مارکیت های بین المللی تشویق نماید که از این روزنه می توان مشکلات بسیاری را در کشور رفع نمود، منجمله کاهش بیکاری و افزایش سطح استخدام، توازن بیلانس تجارت و رفع کسر بیلانس تادیات، افزایش تولیدات ناخالص داخلی، جلوگیری از خروج سرمایه فزینی و فکری در اثر بستر سازی

برای رشد آنها، برقراری نسبی امنیت و نظم اجتماعی و ده ها مشکلات دیگری که رفع آنها بصورت مستقیم و غیر مستقیم به انکشاف تولیدات داخلی وابسته اند، می باشند.

امروز رقابت در بازارهای بین المللی و حتی منطقوی بصورت تعجب آوری شدت یافته چنانچه شرکت های بزرگ که تجربه و مهارت چندین دهه ای در عرصه رقابت منطقوی و بین المللی دارند شرکت های نوزاد را همچون نهنگ بلعیده و اجازه ظهور و بقاء حیات به دیگر رقابت کننده ها را در کنار خود نمیدهند و دولت ها در حال و گذشته این واقعیت را دانسته اند که بدون پشتیبانی از شرکت ها و صنایع نوزاد داخلی که تجربه اندکی در رقابت دارند، به مشکل میتوان امید به پایداری و ایستادگی آنها در اقتصاد ملی بست. بناً درین مقاله خواستیم تا اهمیت جهانی شدن مارکیت ها را برای تولید کنندگان داخلی روشن ساخته و نقش آنها را در بقای حیات و دوام فعالیت آنها توضیح دهیم و در کنار آن به بحث روی چالش هایی که بصورت روزافزون شرکت های داخلی ما را از این ناحیه با خود مواجه می سازد، خواهیم پرداخت تا باشد چه از طرف سکتور خصوصی و

چه از طرف سکتور دولتی به این معضله توجه شده خاصاً دولت که باید برای مقابله با این چالش ها به همکاری هر چه بیشتر با صنایع داخلی پرداخته و از ورشکسته شدن شرکت های داخلی در اثر آزاد گذاری تجارت خارجی و فشارهای رقابت جهانی جلوگیری کند تا از این ناحیه تعادل را در اقتصاد ملی بوجود آورده و رشد اقتصادی درازمدت را تأمین نماید.

این مقاله به سه موضوع عمده در باب جهانی شدن مارکیت ها از منظر صنایع داخلی بصورت خاص پرداخته که در آن نتایجی را که این روند به صنایع داخلی به بار میآورد چه در قسمت ایجاد فرصت ها برای ارتقای روش تولید و افزایش کارایی و همچنان ایجاد زمینه برای صدور تولیدات به مصرف کنندگان خارجی و همین طور چالش هایی را که میتواند در برابر صنایع داخلی ایجاد نماید، همچون افزایش سطح رقابت و بالا رفتن میزان مصارف برای فروش، از دست دادن سهم بازار و کاهش فایده و دیگر چالش های که شرکت های داخلی را بصورت روزافزون به خطر مواجه می کند، بحث شده است. قسمت اول مقاله به موضوع اهمیت مارکیت های جهانی شده برای

رشد و انکشاف تولیدات داخلی پرداخته و قسمت دوم آن به بحث روی فرصت های این روند که میتواند به صنایع داخلی برای ظهور در مارکیت های بین المللی فراهم نماید، تمرکز شده، در حالیکه قست سوم بصورت عمده به چالشهای که فراراه صنایع داخلی خاصاً صنایع نوپا ایجاد مینماید، اختصاص داده شده است. امید این مقاله کمکی برای آگاهی بیشتر از جهانی شدن تجارت و مارکیت ها برای همه نماید.

۱- اهمیت جهانی شدن مارکیت ها برای صنایع داخلی

از آغاز قرن ۲۱م به اینطرف شرکت ها در کشورهای صنعتی به این حقیقت پی برده اند که مارکیت های داخلی، دیگر برای تقاضای تولیدات شان جای کوچکی بوده و باید برای فروش محصولات خود به تقاضا کنندگان بالقوه خارجی که در گوشه های جهان حاضر به خریداری تولیدات شان هستند، رجوع کنند تا به این ترتیب منفعت پلان شده خود را تأمین نموده و بتوانند بقای خود را در برابر رقبای خویش تضمین نمایند. این نگرش آنها باعث شد تا کشورها برای پشتیبانی از صنایع داخلی خود اقدام به عقد قراردادهای نمایند که باعث آزادگذاری تجارت و فراهم

آوری زمینه برای فروش تولیدات شان در مارکیت های خارجی میشد که بصورت عمده میتوان از موافقتنامه تجارت آزاد بین ایالات متحده امریکا و کانادا، موافقتنامه تجارت جهانی میان امریکا، چین و دیگر کشورهای جهان و یا در سطح منطقوی که میتوان از معاهدات سفتا (SAFTA) و اپتا (APTTA) تحت سازمان های همکاری اقتصادی منطقوی که افغانستان نیز در آن شامل می باشد، نام برد که باعث ایجاد زمینه برای صدور کالاها به خارج و همچنان ورود کالا می شود.

پس بهتر است در شروع بحث، مفهوم بازار و بازاریابی جهانی را برای فهم بیشتر مارکیت های جهانی شده روشن ساخته و بعد از آن به اجزای آن بصورت گسترده پردازیم تا بتوانیم اهمیت آنها را در بقا و تداوم سازمان های تجارتی کشور ما بصورت بهتر درک نماییم.

• مارکیت های بین المللی چه نوع مارکیت های اند؟ این مارکیت ها عبارت از مارکیت های هستند که در آنها محصولات و خدمات تولید شده توسط عرضه کنندگان مختلف از کشورهای مختلف دنیا بصورت آزاد و بلا مانع به بازار عرضه شده و بفروش می رسند که رقابت در آن

بشکل آزاد جریان داشته و موفقیت شرکت‌ها بستگی بقدرت رقابتی و کیفیت محصولات و ارائه خدماتشان در بدست آوردن رضایت مشتری داشته باشد.

بنابراین در مارکیت‌های جهانی مانعی برای رقابت (تعرفه‌های بلند، سهمیه‌های مانع شونده و دیگر سیاست‌های حمایتی از صنایع داخلی برای جلوگیری از ورود عرضه‌کننده خارجی) وجود نداشته و شرکت‌ها می‌توانند با استفاده از قدرت‌های رقابتی خود در تولید، توزیع و فروش در مارکیت با دیگر شرکت‌ها رقابت نموده و سهم بازار را بخود اختصاص دهند و درین نوع مارکیت‌ها شرکت‌ها از حمایت دولت خود برخوردار نبوده و عامل موفقیت‌شان فقط به قدرت تولیدی خودشان بستگی دارد. پس شرکت‌ها درین حالت بصورت بین‌المللی بازاریابی نموده و به جستجوی مشتری در کشورهای خارجی می‌پردازند و محصولات خود را بشکل بین‌المللی به بازارها عرضه مینمایند. پس شرکت‌ها چگونه بصورت بین‌المللی بازاریابی مینمایند؟

• یعنی بازاریابی بین‌المللی چیست؟ بازاریابی بین‌المللی عبارت از انجام فعالیت‌های تجاری است که جریان

محصولات و خدمات یک شرکت را بمنظور فایده‌بسی مصرف‌کنندگانی که در بیشتر از یک کشور قرار دارند، هدایت می‌کند.^(۲)

درین تعریف می‌توان به سه مشخصه عمده بازاریابی بین‌المللی اشاره نمود؛ اول اینکه بازاریابی بین‌المللی فعالیت‌های تجاری برای یافتن بازار است، دوم اینکه در بازاریابی بین‌المللی محصولات و خدمات برای مصرف‌کنندگان به کشور دیگری جریان پیدا میکند و نهایتاً اینکه بازاریابی بین‌المللی بمنظور کسب منفعت انجام می‌پذیرد. بارزترین تفاوتی که این بازاریابی با بازاریابی داخلی دارد این است که عملیات بازاریابی در بیشتر از یک کشور صورت می‌گیرد. این تفاوت اندک بخاطر پیچیدگی و تمایزی است که در عملیات بازاریابی بین‌المللی مشاهده می‌شود. نظریات، پروسه‌ها و قواعد بازاریابی بصورت جهانی قابل‌اجراء هستند و ماموریت بازاریابان مشابه است به این که چه عملیات خود را در کابل، هرات، قندهار و یا بلخ انجام دهند و چه آنرا در اسلام‌آباد، تهران، دوشنبه و یا دهلی‌نو، هدف تجارت این است که فایده را به وسیله قیمت‌گذاری (Pricing)، گسترش دهی)

(Promotion) و توزیع (Distribution) در جایی که مارکیت هست، بوجود بیاورد. پس اگر مسئله این است تفاوت بازاریابی داخلی و بازاریابی بین‌المللی در چیست؟

جواب مسئله تنها به تفاوت نظریات در مورد این دو نوع بازاریابی استوار نیست، بلکه به محیطی که پلان‌های بازاریابی باید در آن تطبیق شود مربوط میشود. منحصر به فردیت بازاریابی بین‌المللی از دامنه مشکلات غیر متعارف و تنوع استراتژی‌هایی بر می‌آید که ضرورتاً باید از عهده برخورد‌های مشخص ناشده بازار خارجی در طبقات مختلف برآید. رقابت، ممانعت‌های قانونی، کنترول دولت، آب و هوا، مشتریان دمدمی مزاج (بی‌ثبات) و هر نوعی از عوامل غیرقابل کنترول میتوانند بصورت مداوم نفع‌آوری محصول و یک بازاریابی معقول را متأثر کنند و هم می‌کنند! بصورت کلی عرضه‌کنندگان بین‌المللی نمی‌توانند این عوامل غیرقابل کنترول را کنترل و یا تحت تأثیر قرار دهند، اما بجای آن باید خود را با آنها طوری نظم و وفق دهند که بایک جریان مؤفقانه عاید سازگار باشد، (این مشوره ای است که کارشناسان امریکایی برای

بيرون مرزی شدن عرضه کنندگان داخلی شان ارائه میکنند).

امروز با ازدیاد روزافزون تولیدکنندگان به جمع صنایع مختلف در هر گوشه دنیا آنهم در یک مارکیت جهانی شیوه های تولید و عرضه محصولات چنان تخصصی، متنوع، سریع و حتی پیش گیرانه شده است که در صورت عدم بکارگیری شیوه های نوین که در حال حاضر مراحل ابتدایی رقابت هستند، از بازار های جهانی عقب مانده و حتی بی بهره خواهیم ماند و نکته جالب تر اینکه این شیوه های تولیدی نوین و عرضه محصولات دیگر در چوکات مرزها نگنجیده و فرا قاره ای شده اند طوری که محصول جدیداً ارائه شده یک یک مؤسسه تولیدی پیشگام اندکی بعد از گزارش آخرین خبرها به بازارهای جهانی و حتی در هر کشور دنیا عرضه و به فروش می رسد و این یکی از حقایق اقتصادی در قرن ۲۱م است، اما این پیش آمد کاملاً یک جانبه نبوده، بلکه با خود هدایایی هم به هر نقطه دنیا تقدیم میکند که هر تصمیم گیرنده میتواند از مزایای آن بهره مند شود و سهم خود را از آن بردارد. موضوع طوری است که با تنوع و تراکم هر چه بیشتر در انواع و

اشکال تولیدات و خدمات خواست ها و نیازهای مشتریان یا تقاضا کنندگان نیز بصورت روزافزون متنوع و متفرق می شوند و امکان بدست آوردن سهمی از بازار بایک ترکیب منحصر به فردی از قیمت، کیفیت و خدمت برای تولید کنندگان و یا عرضه کنندگان کوچک نیز مناسب تر میشود پس نمیتوان بیم از آن برد که یک متصدی مؤفق بصورت کامل بازار را تسخیر کرده و سهمی برای فروش به دیگر عرضه کنندگان نماند. بطور مثال ایالات متحده امریکا تولید کننده بهترین نوع مایل های هوشمند و کمپیوترهای قدرتمند است، پس ظاهراً باید در بازار تیلیفون و کمپیوتر امریکا به جز از محصولات امریکایی محصولات دیگر عرضه نشوند، اما واقعیت اینطور نیست در صورت ارزیابی خواهید یافت که در بازارهای امریکا در کنار تیلیفون های ساخته شده امریکایی میتوان تیلیفون های جاپانی، تایوانی و کوریایی را هم یافت و کمپیوتر هم همینطور چون در میان استفاده کنندگان تیلیفون در امریکا کسانی هستند که بنابر سلیقه شخصی شان از محصولات جاپانی، کوریایی و یا هر کشور دیگر مورد علاقه شان استفاده

نمایند و بالمقابل در کشورهای جاپان، کوریا و ... همچنان. این روند بصورت واضح تصویر یک مارکیت جهانی را برای ما ارائه مینماید، طوری که یک شرکت عرضه کننده، مشتریان خود را در کشور دومی جستجو و می یابد و همینطور عرضه کننده مشابه از کشور دومی (در صورت تساوی قواعد تجاری در واردات و صادرات) مشتریان خود را در کشور اولی جستجو و پیدا میکند که خواهان محصول آن میباشند. به نظر بنده در صورت نظام مند شدن روند تولیدی در صنایع افغانستان از نگاه کیفیت و دیگر استندرد های تایید شده کشورهای ذینفع تجارتي مشکل ورود و رقابت عرضه کنندگان بیرون مرزی در مارکیت داخلی افغانستان قابل تشویش نخواهد بود، اگر ما تأمل و تعمق متقابل بیشتری به بازارهای کشورهای مقابل خود نیز داشته باشیم، بطور مثال زمانی که یک تولید کننده بسکیت و محصولات غذایی افغانستان با برخورداری از اقتضاعات مقرر شده تجارتي و ویژگی خاص تولیدی و رقابتي در اثر ورود عرضه کنندگان خارجی ۱۵ فیصد از میزان فروشات خود را در بازار افغانستان از دست میدهد نباید بصورت آنی به

فکر کاهش ظرفیت تولیدی خود آنهم در اثر متحمل شدن مصارف ثابت و گزاف (اجاره ساختمان، فرسایش ماشین آلات، وسایل ترانسپورتی، مصارف نمایندگی های توزیع....) شود که میتواند بصورت مضاعف تصدی را به عقب نشینی از بازار وادارد، بلکه باید با دقت و تجسس کامل به فکر راهیابی محصولات خود به بازارهای بیرون از کشور پردازد. ممکن این شرکت بتواند با یک ترکیب عاقلانه و سنجش شده قیمت، کیفیت، خدمت، بسته بندی، روش توزیع و دیگر مولفه های بازاریابی محصول خود را به تقاضا کنندگانی که مایل به همچون ترکیب باشند (حتی اگر آن صنعت در خود آن کشور فعالیت دارد) به فروش برساند و این مفهوم مارکیت به شکل جهانی آن می باشد که در قرن حاضر جریان دارد.

در عصر جهانی شده (خصوصاً جهانی شدن مارکیت ها) دیگر هیچ شرکت و تولید کننده یی نمی تواند از تأثیرات رقابت بین المللی چه در مارکیت های داخلی و چه در مارکیت های خارجی در امان بماند، امروز روابط بین تولید کنندگان و مصرف کنندگان شان در هر گوشه دنیا چنان بهم بافت خورده

است که دیگر مرزهای سیاسی و جغرافیایی کشورها مانع برگرداننده برای اجرای عملیات تجارتي و بازاریابی شان به حساب نمی رود؛ فرصت و همچنان چاره ای جز این نیست که ما هم جهانی شده و در مارکیت های جهانی به مصاف رقابت کنندگان جهانی برویم، البته گام به گام و مرحله به مرحله طوری که اقدامات ما بصورت عقلانی ما را بسوی هدف و بازار مورد نظر ما نزدیک تر نماید. بطور مثال امروز داروهای طبی از کشورهای مختلفی چون هند، پاکستان و دیگر کشورها به افغانستان وارد می شود که بالاتر از ۹۰ درصد از بازار داروهای طبابتی افغانستان را در اختیار دارند، اما بالمقابل وجود گیاهان طبابتی در افغانستان این چانس را می دهد که با تمرکز و تخصص روی پروسس این گیاهان بصورت استاندارد آنرا به سطح جهانی بفروش برساند و یکی از عرضه کنندگان بین المللی داروهای ساخته شده از نوع این گیاهان باشد. این مزیت می تواند به تولید کنندگان دارو در افغانستان و صادرات آن به خارج یک ویژگی خاص رقابتی بدهد. بخاطر روشن شدن بیشتر این مسئله بهتر است به یک

واقعیت علمی درین مورد توجه کنیم.

طوری که بسیاری از شرکت ها خود را چه در داخل و چه خارج از کشور مواجه با رقابت کنندگان خارجی یافته اند، قانون گذاران در اطراف دنیا بطور فزاینده می پرسند که چرا دریک کشور بعضی از شرکت ها و صنایع به سطح جهانی به موفقیت میرسند، در حالیکه دیگران به زمین خورده و ناکام می مانند. به این ارتباط پروفیسور میشل پورتر^(۳) منافع رقابتی یک کشور را با این موضوع که چرا بعضی از صنایع و شرکت های یک کشور پیش گامان جهانی می شوند، به چهار عنصر کلیدی درین مسئله اشاره میکند:

چگونگی عوامل، شرایط تقاضا، صنایع مرتبط و حمایت کننده و در اخیر استراتژی، ساختمان و وضعیت رقابتی شرکت که در بخش بعدی روی آنها روشنی می اندازیم □

ادامه دارد

په هېواد کې د اقتصادي پرمختګ لپاره پانګه اچونه زيات اهميت لري

تاج محمد تمکين

د افغانستان بانک د ختيځ زون اقتصاد پوه

پانګونې پراخه امکانات برابر کړي دي چې په پایله کې په تیرو څو کلونو کې په سلهاوو میلیون ډالره کورنۍ او بهرنۍ پانګونه د افغانستان په مختلفو سکتورونو کې په کار اچول شوي او پایله یې دا شوې ده

»

ن سبا د هېوادونو ترمنځ د اقتصادي پرمختګ داسې سيالي روانه ده چې هر هېواد غواړي د بل هېواد څخه یې د اقتصادي پرمختګ سلنه او کچه زیاته وي او نه غواړي چې په دې کاروان کې له چا څخه وروسته پاتې شي. د پرمختللو هېوادونو دولتونه پدې بوخت دي چې څنګه خپل اقتصادي رونق برقرار وساتي او وروسته پاتې او پرمختیایي هېوادونو دولتونه پدې لګيا دي چې څنګه وکولای شي د اقتصادي پرمختګ د اوج نقطې یعنې اقتصادي رونق پورې ځان ورسوي. که څه هم د نړۍ ټول هېوادونه هڅه کوي چې د خلکو ژوند یې هوسا، ارامه او سوکاله شي خو لا اوس هم ګڼ شمېر داسې هېوادونه شته چې د خورا زیاتو اقتصادي ستونزو سره لاس او ګریوان دي او ورځ تر بلې یې ستونزې زیاتېږي.

پانګه اچونه یو د هغو مهمو او بنسټیزو فکتورونو څخه ده چې د اقتصادي پرمختګ لپاره خورا زیات ارزښت او اهمیت لري. ټول هېوادونه هڅه کوي چې د پانګې اچونې کچه که کورنۍ وي یا بهرنۍ زیاته کړي تر څو یې هېواد کې د خلکو لپاره د کار زمینه برابره شي، د داخلي تولید لپاره لاره هواره شي او همدارنګه ګڼ شمېر خدماتو څخه په خپل هېواد کې برخمن او د ملي عاید کچه یې لوړه شي. پرمختیایي هېوادونه چې د پانګې له قلت سره مخامخ دي تل په دې هڅه کې وي چې د خپل هېواد د پرمختګ لپاره اړینه اندازه پانګه پیدا کړي ترڅو د ټولیز اقتصادي سیاست پر بنسټ ټاکل شوي پلانونه پلي کړي.

افغانستان که څه هم په تېره یوه لسيزه کې کافي اندازه وده کړې دی خو بیا هم د تیرو درې لسيزو جګړو راوروسته د پرمختیایي پروګرامونو په عملي کولو کې د پانګې د قلت له ستونزې سره مخامخ ده او هڅه کوي چې خپلې ستونزې په داسې طریقې سره حل کړي چې له یوې خوا ملي اقتصاد پیاوړی شي او له بلې خوا خپلې موجودې منابع په سمه توګه وکاروي.

څرنګه چې د افغانستان اقتصاد په هر سکتور کې بیارغونې ته اړتیا لري دولت له یوې خوا ډیرې په ټول ټولګیو پروژو کې پانګه اچونه کړی او له بلې خوا په هغه برخو کې چې د خصوصي پانګونې د جذب امکانات لري د ازاد بازار د اقتصادي نظام په اډانه کې او د پانګې اچونې د قوانینو مطابق کورنۍ او بهرنۍ پانګوالو ته د

پرمختګ لپاره داسې اړینه ده لکه د ژوند لپاره چې اوبه اړینه وي خو بیا هم د پانگې اچونې لپاره امنیت ضروري دی چې د هېواد په دننه کې باید تامین شي. دولت باید پانگوالو ته د هغوی د مال او ځان د ساتلو ضمانت ورکړي تر څو هغوی په پراخه زړه سره پانگه اچونه وکړي. همدارنګه د انرژۍ او ځمکې ورکولو اسانتیاوو څخه هم باید پانگه وال برخمن شي ترڅو د دوی له لارې نورو ته هم دا پیغام ورسېږي چې دا هېواد د پانگونې لپاره مناسب هېواد دی. همدارنګه پانگوالو ته د پورونو ورکولو زمینه برابرول، بانکي سیستمونه ورته پیاوړي کول، د یو منظم او بشپړ مالیاتي سیستم منځته راوړل د دولت د سترو دندو څخه دي چې باید پانگوالو ته یې برابر کړي او د دې ترڅنګ د بهرنیو هېوادونو سره د ښو اړیکو ساتل هم خپل اهمیت لري.

افغانستان که څه هم کافي کار کړی دی او د مخابراتي سکتور څخه نیولې تر معدنونو پورې پانگه اچونه روانه ده خو لا هم دا زموږ منزل ندی او ډیری شمیر اقتصادي ستونزو سره مو د هېواد خلک مخ دي چې باید حل شي او د پرمختګ دا سفر همداسې جاري واوسي. ■

چې زموږ ګڼ شمېر هېواد والو ته د کار زمینه برابره شوې، داخلي تولید تشویق شوی دی، د بې وزلۍ کچه تر ډیره بریده کمه شوې ده، د خلکو په عوایدو کې زیاتوالی راغلی دی او د هېواد اقتصاد تر ډیره پورې زرغون شوی دی. نه یوازې دا چې د هېواد د اقتصادي پرمختګ لپاره کورنۍ پانگه اچونه اړینه ده بلکې د دې څخه زیاته ورته بهرنۍ پانگه اچونه ارزښت لري.

د بهرنۍ پانگې اچونې په مرسته یو هېواد کولی شي چې د ملي اقتصاد په هر سکتور کې ډیری لاسته راوړنې ولري، چې د دې لاسته راوړنو په پایله کې به بیکاري او بې وزلي له مینځه لاړه شي، په تولیداتو کې به زیاتوالی راشي، صادرات به زیات شي، په هېواد کې به ځان بساینه پیدا شي، د باندیني پورونو او د هغې د سود اداکولو څخه به هېواد خلاص شي، د باندیني هېوادونو مداخلې به خلاصې شي، چې د دې ټولو سره سره به د ژوند کچه لوړه او په زده کړې کې به پرمختګ راشي.

په هر حال د بهرنۍ پانگې اچونې په مرسته به د اقتصاد په هره شعبه کې پرمختګ رامنځ ته شي چې دې سره به په هېواد کې د مادې او قدرتي وسایلو څخه په اغیزناکه توګه ګټه پورته شي، خلک به د کلیوالي ژوند څخه خلاص شي، په ټکنالوژۍ او کاروبار کې به بدلونونه رامنځ ته شي او عام ولس به د پرمختللو اسانتیاوو څخه په خپل ژوند کې کار اخلي چې ورسره سم به د هېواد د خلکو د ژوند معیار تر ډیره لوړه شي.

په زیاته کچه د باندینۍ پانگې موجودیت کولی شي چې وروسته پاتې هېوادونه د پرمختګ پر لوري روان او ټولنه به د بې وزلۍ، بې سوادۍ، د طبیعي پیښو په مقابل کې عاجزي، زراعتي وده، د غذایي موادو کمښت، د حمل و نقل د وسایلو کمښت او د داسې نورو ستونزو څخه خلاص کړي. بهرنۍ پانگه د هېواد په سیاسي، اقتصادي، ټولنیز او نورو سکتورونو کې د پرمختګ سبب ګرځي. خو سره له دې پانگه اچونه د اقتصادي

پیامد ضایعات يك سوم حصه مواد غذایی سالانه در جهان

گرسنگی رنج می برند که بخصوص این وضعیت در کشورهای آفریقایی در حال تشدید است.

بر اساس اظهارات جیم یونگ کیم "Jim Yong Kim" رییس بانک جهانی باید تدابیر لازم در جهت جلوگیری از تلف شدن مواد غذایی در سطح جهان اتخاذ گردد تا از گرسنگی ۸۴۲ میلیون انسان بی بضاعت که در حال فقر بسر میبرند، جلوگیری بعمل آید.

موصوف به این نظر است که در مواد غذایی بیشتر در فاصله میان مزارع الی بازار به علت های گوناگون چون عدم موجودیت زیر ساخت ها، انبارها و... تلف می گردد. همچنان مصرف بیش از حد مواد غذایی در کشورهای پیشرفته مانند انگلستان که هر خانوار در آن

پدیده زیانبار اجتماعی بوده، حیات بشری را در سطح کل به خطر مواجه می سازد که مبارزه در جهت دسترسی به مواد غذایی برای همه مردم، یک نیاز مبرم بوده و به تلاش همه جانبه ملی و بین المللی پیوند عمیق دارد.

بر بنیاد گزارش های منتشر شده از مؤسسه فائو سالانه حدود یک میلیارد و سه صد میلیون تن مواد غذایی یعنی یک سوم از کل مواد تولید شده در جهان به ارزش ۷۵۰ میلیارد دلار به هدر می رود که جلوگیری از تلفات آن یکی از مهمترین شیوه های مقابله با گرسنگی در جهان می باشد. این گزارش همچنان می افزاید، اروپایی ها سالانه نود میلیون تن مواد غذایی را بدور می ریزند، در حالیکه میلیون ها نفر در جهان از

زباله ها و ضایعات انواع گوناگون دارند، در حقیقت هیچ مورد از تولید، تجارت و مصرف کالاها را نمی توان یافت که ضایعات نداشته باشد، اما در این جا با توجه به اهمیت خوراک، مواد غذایی، میزان بالای ضایعات تولیدی، زباله های مصرفی آنها و ازدیاد افراد سوء تغذی و گرسنگان مختصراً مروری خواهیم داشت. بر اساس گزارش های سازمان ملل دسترسی به مواد غذایی در حال حاضر نسبت به دهه های پیش به کمترین حد خود رسیده است، این گزارش ها نشان میدهد که مشکل اصلی مواد غذایی، مصرف زیاد یا اسراف مواد غذایی در کشورهای در حال توسعه می باشد. این پدیده منفی یک مشکل فردی در جامعه پنداشته نمی شود، بلکه یک

کشور سالانه دست کم ۸۳۰ یورو مواد غذایی دست نخورده یا نیم خورده را تلف می نماید که در آینده ممکن به دلایل گوناگون به یک معضل جدی مبدل گردد، به همین علت اسراف و به هدر دادن متباقی مواد غذایی شان از جمله مواردی اند که مسبب نرسیدن مواد غذایی به نیازمندان است. بر اساس گزارش های سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۳ یک سوم حصه مواد غذایی تولید شده در هر سال هدر می رود، بناً این سازمان توصیه نموده است که بسته بندی های مواد غذایی باید کوچک تر شود تا از باقیمانده آن بعداً استفاده شود.

جیم یونگ کیم می گوید در حال حاضر جمعیت جهان حدود ۷ میلیارد نفر است. ممکن تا سال ۲۰۵۰ به ۹ میلیارد نفر افزایش یابد که بر بنیاد آن ایجاب می نماید تا بر علاوه محدودیت اراضی زراعتی، کمبود آب و تغییرات در آب و هوا، مواد غذایی بیشتر تولید و از هدر رفتن مواد غذایی جلوگیری بعمل آید، زیرا اگر از هدر رفتن مواد غذایی در کشور های پیشرفته جلوگیری شود همه گرسنگان جهان سیر و زیان ناشی از آن که برای انسانها و همچنان محیط زیست وارد می گردد جلوگیری بعمل می آید. بر اساس یافته های سازمان بین المللی، دسترسی به مواد غذایی نسبت به دهه

های پیش در حال حاضر به کمترین میزان خویش رسیده است، این سازمان می گوید یکی از علت های اساسی آن، مصرف بی رویه غذا در کشور های توسعه یافته می باشد که سبب کمبود مواد غذایی در کشور های در حال توسعه گردیده است.

پدیده فقر گسترده و مشکل دسترسی به غذای سالم و کافی، در حقیقت بیانگر دو روی یک واقعیت تلخ در جهان امروزی پنداشته می شود که برای رسیدن به رفاه و آسایش و از بین بردن فقر و محرومیت، جهان امروزی راه بسیار طولانی در پیش دارد، تا زمانی که فقر بر طرف نشود، محرومیت ها و خشونت ها از میان برداشته نخواهد شد و آرزو های بلند انسانی تحقق نخواهد یافت.

سالانه بطور متوسط، ربع یا ثلث مواد غذایی در حالی بصورت ضایعات و زباله تلف می گردد که بیش از یک ششم جمعیت زمین که نزدیک به یک میلیارد نفر می شوند دچار سوء تغذی و تقریباً یک سوم آنان همواره با گرسنگی رو برو هستند. در دوران جنینی و نوزادی تغذیه ضعیف علت اصلی یک سوم مرگ و میر کودکان در کشور های در حال توسعه می باشد.

بر اساس آمار فاو در سال ۲۰۰۹ تعداد افراد گرسنه ۱۰۵ میلیون نفر ثبت شد که

علت مرگ و میر میلیون ها کودک در سراسر جهان را وانمود می کرد. ترکیب گرسنگان کشور های در حال توسعه را ۷۰٪ زنان و دختران تشکیل می دهد در حالیکه همین زنان هستند که در روستای همین کشورها به تنهایی ۶۰٪ - ۸۰٪ از غذا را تولید می کنند، بطور میانگین سالانه ۷۰٪ درآمد درین کشور ها صرف غذا می گردد در حالیکه در کشور های صنعتی از ۱۵٪-۱۸٪ درآمد شان را به غذا اختصاص می دهند.

در کشوری مانند امریکا میزان مواد خوراکی که به زباله تبدیل می شود مساوی با ۳۰٪ غذای مصرفی این کشور است، بخش زیادی از زباله های فوق مربوط به زباله های غذایی مانند هوتل ها، رستوران ها، شفاخانه ها، قهوه خانه ها مکتب ها، پوهنتون ها و... می باشد که ناشی از اسراف در استفاده از مواد غذایی بیش از نیاز مصرفی است که به دور انداخته می شود، همچنان مصارف حمل و نقل و نگهداری غذا در یخچال ها بالغ بر ۱۸/۷٪ از مصرف انرژی مورد ضرورت جهان می گردد. □

عبدالحفیظ شاهین

www.aftabir.com

www.askdin.com

مختصری در مورد مصرفی و دستاوردهای اخیر د افغانستان بانک

د افغانستان بانک یک نهاد دولتی بوده که منیث مشاور، بانکدار و نماینده مالی دولت مسؤلیت های از قبیل چاپ، ضرب و نشر بانکنوت و مسکوکات فلزی، طرح، اتخاذ و اجرای سیاست دهه های وسطی و بخصوص قبل از دو دهه اخیر آغاز تحولات سیاسی و انقلابات به کندی گرایید و سکتور بانکی را بیشتر از هر سکتور دیگر سخت متزلزل و آسیب پذیر نمود، اما ایجاد نظام مالی؛ د افغانستان بانک را در بر آورده شدن اهداف بلند مدت متقاعد نمود که در نهایت سبب شد تا زمینه تسهیلات بیشتر را به سکتور خصوصی فراهم نماید، این بانک با استفاده از

پولی و تنظیم و نظارت بر بانکها، صرافان اسعار و عرضه کنندگان خدمات پولی را در کشور به عهده دارد. نظام بانکی افغانستان که قدامت آن نزدیک به هشت دهه میرسد، دستاورد های بزرگی را در حیات نوسانی خویش تجربه نموده است. این دستاورد ها در خوشبختانه اوج انکشاف نظام بانکی طی یک دهه اخیر را می توان به عنوان صفحه طلایی در تاریخ نوین نظام بانکی عنوان نمود. مانند هر کشور دیگر، در افغانستان نیز افزایش تقاضا به منابع پولی، گسترش تجارت در سطح ملی و بین المللی و صلاحیت ها، مسیر اهداف سیاست های پولی را با وجود موانع و مشکلات ادوار مختلف، مشخص و در پرتو آن به دستاورد های قابل قبول نایل گردید. پس از سال ۱۳۸۱ هجری خورشیدی و با روی کار آمدن اداره موقت، د افغانستان بانک در یک مسیر جدید کاری قرار

نظام بانکداری میباید، این انکشافات با اصلاحات بانکی آغاز و اولین جهش اصلاحات با پروژه ریفورم پولی (تعویض پول) آغاز گردید.

همزمان با تکمیل مؤفقانه برنامه تعویض پول، بستر حقوقی و قانونی اصلاحات بانکی مساعد شد، یعنی دو قانون نهایت مهم که عبارت از قانون د افغانستان بانک و قانون بانکداری افغانستان می باشد ایجاد و تصویب گردید و تعدادی از قوانین مهم همراه با لوایح و مقررات نیز ساخته شد، با توشیح این قوانین و مقررات زمینه رشد بانک های جدید با فعالیت عصری مساعد گردید. ۱۶ مؤسسه بانکی از جمله دو بانک دولتی، ۱۰ بانک خصوصی و ۴ نمایندگی بانک های خارجی جوازهای رسمی بانک مرکزی را بعد از تکمیل مراحل قانونی به دست آوردند و تا حال به عرضه خدمات بانکی نوین ادامه می دهند.

از آنجاییکه د افغانستان بانک مسؤول جوازدهی، نظارت و توسعه سیستم مؤثر و سالم بانکداری در کشور می باشد؛ در این راستا همواره تلاش نموده تا زمینه گسترش هرچه بیشتر عرضه فعالیت های بانکی در داخل افغانستان مساعد گردد تا دسترسی به عرضه خدمات بانکداری برای مردم افغانستان بیشتر از پیش در

»

ش به بعد، تعدادی از تجار کشور حاضر شدند تا با در نظر داشت قوانین و مقررات د افغانستان بانک و قانون بانکداری در تأسیس بانک های خصوصی اقدام و در امور مالی و اقتصادی کشور مصدر فعالیت بیشتری کردند، تداوم و گسترش سریع فعالیت بانک های خصوصی باعث گردید تا صفحه دیگری در دفتر تاریخ نظام بانکی کشور با تلاش های پی هم رهبری و کارمندان د افغانستان بانک ایجاد گردد. با توسعه و انکشاف مناسبات اقتصادی در خارج از کشور و به منظور فراهم آوردن تسهیلات پولی و مالی در عرصه صادرات و واردات، در سال ۱۳۸۲ هـ ش به سلسله پروگرام های اقتصادی دولت، قانون بانکداری افغانستان، نافذ گردید. همچنان برای اولین بار در تاریخ نظام بانکی افغانستان، شاخه بانک های خارجی از جانب د افغانستان بانک جواز عرضه خدمات بانکی در افغانستان را دریافت نمودند.

در حقیقت نظام بانکی افغانستان در ماه دسمبر سال ۲۰۰۱ م یک باب دیگری را گشود و پیشرفت های چشمگیری را در زیرساخت های اجتماعی و اقتصادی خود شاهد گردید، از جمله این انکشافات یکی هم در عرصه بانک و

گرفت و بر بنیاد ماده دوازدهم قانون اساسی کشور، د افغانستان بانک به حیث یک بانک مرکزی مستقل با وظایف، مسؤولیت ها و اهداف جدید سفر ترقی خویش را آغاز نمود. این استقلالیت در چارچوب قانون د افغانستان بانک و قانون بانکداری بستر جدیدی را برای فعالیت های د افغانستان بانک و بانکهای تجارتی هموار کرد.

بدین اساس بود که در نیمه اول سال های ۱۳۸۱ هـ ش، امور پلانگذاری اقتصادی کشور شاهد یک سلسله تحولات و انکشافات مهم گردید که متعاقباً منتج به تأسیس شماری از بانکهای خصوصی شد؛ از سال ۱۳۸۲ هـ

همه نقاط کشور فراهم گردد. چنانکه در یک دهه قبل تلاش در جهت هم خوانی نظام بانکی کشور و نظارت از روند فعالیت بانک های مجوز به سطح جهانی و آوردن بهبود در سیستم بانکداری افغانستان فوق العاده مؤثر بوده و سبب شد تا اعتماد به نظام بانکی افغانستان افزایش و فرصت سرمایه گذاری بر اساس اصول و معیار های پذیرفته شده بین المللی مساعد گردد که به اساس آن سفر ترقی و انکشاف نظام بانکی از نظر کمی و کیفی در کشور به سرعت گسترش یافت.

توشیح قوانین جلوگیری از تطهیر پول و تمویل تروریزم یک دست آورد مهم دیگری برای تقویت اقتصاد کشور بشمار می رود، افغانستان با توشیح این دو قانون برای جهان ثابت ساخت که به تعهدات خود در کنفرانس توکیو و شیکاگو پابند بوده و تعدیلاتی را در دو قانون موجوده قبلی با معیار ها و استندرد های جهانی به میان آورد. هر چند افغانستان از هفت سال قبل قوانین متذکره را داشته اما اخیراً با توجه به توسعه و افزایش روابط تجاری به سطح جهان ایجاب می نمود تا یک سلسله تعدیلات در قوانین مذکور به عمل می آید. این دو قانون یک پدیده جدید در عرصه نظام مالی بوده که عدم

موجودیت آن تأثیر منفی را بر رشد و توسعه اقتصادی بجا می گذارد. اکنون و با آوردن تعدیلات در این دو قانون تأثیر مثبت و چشمگیری در چارچوب نظام مالی بر رشد و توسعه اقتصادی کشور برجا گذاشته و اثرات مثبت در تقویت سکتور خصوصی، بازارهای مالی، افزایش سرمایه گذاری داخلی و خارجی، افزایش در نرخ سالانه تولید ناخالص ملی، تقویت بخش خصوصی، کنترل نرخ اسعار، کاهش نرخ مواد خوراکی در بازار و ... از پیامد های مثبت توشیح قوانین جلوگیری از تطهیر پول و تمویل تروریزم در آینده خواهد بود. تطبیق قوانین متذکره از تخریفات پولی در جامعه جلوگیری کرده و باعث ثبات مالی بیشتر در کشور میشود؛ زیرا با تطبیق آن، مافیای پول و سایر متخلفان نمی توانند دست به پول های "سیاه" پیدا کنند.

از سوی هم توشیح قوانین جلوگیری از تطهیر پول و تمویل تروریزم سبب شد تا نظام بانکی افغانستان یکبار دیگر مورد اعتماد بانک های جهانی قرار گیرد و روابط بانکی افغانستان با بانک های جهانی که بنابر تاخیر در تصویب این دو قانون در حالت ابهام قرار گرفته بود دوباره تقویت شود، ایجاد روابط توأم با

ثبات مالی، شفاف سازی روند اقتصادی کشور، مبارزه با تطهیر پول و عواید ناشی از جرایم در شرایط کنونی برای افغانستان یک امر حتمی پنداشته شده و این امر ممکن نبود مگر در موجودیت چارچوب قانونی آن؛ اینک بانک های مجوز د افغانستان بانک می توانند خدمات بانکی را در سراسر جهان و با مصونیت تمام انجام دهند. افغانستان در موجودیت این قوانین می تواند روابط اقتصادی و تجارتی خویش را در سطح منطقه و جهان گسترش دهد، زیرا در موجودیت این قوانین هیچ فردی نمی تواند پولی را که از طریق قاچاق مواد مخدر، قاچاق انسان، رشوه و کارهای غیر قانونی حاصل می کند در بانکها گذاشته و دوباره آنرا به عنوان پول سفید حاصل نماید، موجودیت قوانین جلوگیری از تطهیر پول و تمویل تروریزم در کشور، دستاورد های مثبت چون از بین بردن فساد اداری، بیکاری، اختلاس، قاچاق و از بین بردن بی ثباتی و ناپایداری اقتصادی را همراه خواهد داشت. □

محمد کاظم سروری

د افغانستان د بانکداری قانون

د دستورونو صادرېدل، انفاذ او پای ته رسېدل

یو پنځوسمه ماده:

(۱) هغه دایمي یا موقت دستور چې د دې قانون مطابق بانک ته صادرېږي لیکلی دي او ټولو هغو اقداماتو لرونکی وي چې بانک د هغو په سرته رسولو مکلف دی.

دایمي یا موقت دستور کولای شي، هغه وخت یا موده زمان چې په اوږدو کې یې بانک هغه په رعایتولو مکلف دی، وټاکي.

(۲) دایمي یا موقت دستور د بانک مرکزي دفتر ته صادرېږي، که چېرې دایمي یا موقت دستور د یوه غیر مېشت بانک په یوه داخلي فرع یا د داخلي نمایندګۍ په دفتر پورې مربوط وي. کېدی شي هغه دفتر ته ابلاغ شي.

دایمي یا موقت دستور د دایمي یا موقت دستور د صادرېدو، د هغه د صادرېدو د مدرکونو او دلیلونو او د هغه د مفاد په هکله چې د افغانستان بانک دایمي یا موقت دستور په صادرولو مجاز ګرځوي د افغانستان بانک د تصمیم د متن د یوه نقل په ضمیمه استول کېږي.

(۳) هغه دستور چې د د افغانستان بانک

بې نورو بانکونو ته استوي او د هغه بانک د منلو وړ نه ګرځي، د ابلاغ له نېټې څخه د دېرشو ورځو په موده کې، د نوې کتنې لپاره کمېسیون ته وړاندې کېدی شي.

(۴) دایمي یا موقت دستور بانک ته د هغه ابلاغ له نېټې څخه نافذ دی، خو دا چې د انفاذ لپاره یې بله نېټه ټاکل شوې وي. دایمي یا موقت دستور تر هغه وخته پورې چې د خپلو درج شوو شرایطو پر بنسټ پای ونه مومي یا دا چې د د افغانستان بانک بل دایمي یا موقت دستور د هغه ځای نیوونکی نشي یا دا چې د نوې کتنې په ترڅ کې د کمېسیون د تصمیم پر بنسټ فسخ نشي یا دا چې د د افغانستان بانک د هغه لغو کول کتباً بانک ته ابلاغ نكړي، په خپل قوت پانې کېږي او کلاً د په پام کې نیولو وړ دی.

که چېرې دایمي یا موقت دستور د انفاذ دوام ته اړتیا نه وي، د د افغانستان بانک هغه لغوه کوي.

(۵) دایمي یا موقت دستور د د افغانستان بانک، د بانک په اساسنامه کې درج شوي حکمونه، د بانکداری هغه جواز، اجازه لیک یا اجازه چې د افغانستان بانک لخوا بانک ته صادر

شوي، هغه قرارداد یا ترتیبات چې بانک یې یو اړخ دی او د دایمي او موقت دستور په اجراء کې خنډ رامنځته کوي، لغوه کوي. که څه هم دغه قرارداد یا ترتیبات له دایمي موقت دستور څخه د مخه یا وروسته عقد شوي وي. د دې قانون د اته څلوېښتمې مادې په (۲) فقره کې درج شوو اشخاصو ته د مبلغ د نه ورکړې یا نه انتقال په هکله حکم یا د پیسو ورکړې یا انتقال په اړه د اړوندې محکمې حکم یا د املاکو په هکله په مصادري باندې هغه حکم، چې له قضائي لارې څخه بهر صورت موندلی وي، لدې امر څخه مستثنی دی.

د دایمي یا موقتو دستورونو په اړه د د افغانستان بانک واکونه

دوه پنځوسمه ماده:

دایمي یا موقت دستورونو یا مخکنی مخه نیوونکي یا اصلاحي اقدامات، پدې قانون کې د د افغانستان بانک درج شوي واکونه نه اخلاوي، د دایمي یا موقت دستورونو یا مخه نیوونکي اقداماتو، د تناقض په صورت کې، وروستي ذکر شوي واکونه مرجح ګڼل کېږي. □

په افغانستان کې د ښځو اقتصادي غښتلتیا اړینه ده

ډیر خراب شوی دی، د ښځو لپاره کوچنی او منځنی پانګه اچونه چې یو کوچنی بالقوه فرصت دی په اوسنیو شرایطو کې تر ډیره حده محدوده او په کوچنیو او منځنیو تشبثاتو کې ښځو ته ډیر لږ ملاتړ شتون لري.

د پخوا په شان مالي سرچینو د ښځو ته نه لاس رسي د هغوی د مهارتونو او عوایدو د لوړوالي مخه نیسي، په ملي کچه د ښځو د عوایدو لوړول داسې اقدامونو ته اړتیا لري چې د ښځو استعداد او مهارت اغیزناک او تنظیم

«

څرګندوي چې له ۲۰۰۲ کال څخه تر اوسه په اقتصادي چارو کې د ښځو په ونډه کې د پام وړ بدلون نه دی راغلی، تصویر داسې دي چې له اقتصادي پلوه زیاتره ښځې په یوه نامنظم او غیر رسمي اقتصاد کې په ناخوښدي او آسیب منونکو دندو کې بوختیا لري چې یا ډیره لږه تنخوا ورکول کیږي او یا هم تنخوا نه لري.

په کار کې د ښځو ګډون، په ټولنه کې د ښځو په توګه د هغوی د منل شوي موقف د هغوی د زیان مني په توګه لا

په افغانستان کې په اقتصادي چارو کې د ښځو ګډون د پرمختیا لپاره ډیر مهم عنصر ګڼل کیږي. سره له دې چې د تیرې لسیزې لاس ته راوړنې ډیرې دي خو سر بیره پردې د هېواد په سکتورونو کې جنسیتي واټن پراخه ښکاري. په افغانستان کې د ښځو اقتصادي غښتلتیا لپاره عمده ستونزې د پخوا په شان، د پوهې، عامه مشارکت او مشارکت نښتوالي دي.

په کار او بوختیا کې د ښځو ونډه ډیره لږه او نامنظمه ده، شته شمیرني

کړی لکه مالي سرچینو ته لاسرسی او داسې نور سوداګري پوري تړلی خدمتونو ته اړتیا لري، تر څو ښځې وکولای شي په ټولو سکتورونو کې خپل رول ولوبوي.

د ښځو ګډون تر ډیرې کچې په دوو عواملو پورې تړلی ده، لومړې په یوه پروژه کې د ټولنې لیدونو یو ځای کول او دویم له بازارونو سره کلکې اړیکې چې د پروژې اعیزناک توب تضمینوي. په اکثره ځایونو کې ټولې ښځې د هغو کارونو په هکله چې د عوایدو راوړونکي دي له برابر حق څخه برخمنې نه دي.

د ښځو لپاره په وړو او منځنیو صنعتي تشبثاتو، په تیره بیا کرښه، د کرنیزو توکو سوداګرې، د چرګانو روزنه او د تولید په برخه کې خورا ډیر امکانات او فرصتونه شتون لري. په یادو پروژو کې ملاتړی کړنې ډیرې اړینې دي تر څو د هغوي روزنه، وده او بوختیا تامین شي.

د ښځو لپاره اوس اړینه ده چې هغه ډیرې کوچنې پروژې چې په تیره لسيزه کې عملی شوي دي د هغو له مثبتو پایلو څخه ګټه پورته او له هغوي څخه یا په پیسو کې لوړه کچه کار واخستل شي. ښځې، منظمو اصلاحاتو، پانګونې او

سوداګریزو اړیکو، مساعد چاپیریال، حرفوي ګروپونه، تولیدونکو اتحادیو له اصولو سره سم په بېلا بېلو برخو کې ښځو ته نړیوالې مرستې عملي او پیاوړې شي، هڅونو او مادي امتیازونو ته اړتیا لري، سر بیره پر دې، په ځینو پالیسیو کې د عمومي اصولو او هغوي د جزیاتو تر منځ سمون رامنځته شي.

کیدای شي په اوسني اقتصادي چاپیریال کې نړیوال او ملی خصوصي سکتور ښځو ته په پاملرنې سره په تولیدي برخو کې پانګونې ته وهڅول شي او ښځو ته د مناسبې تکنالوژي او ښځینه تولید کوونکو ته د انتقال آسانتیاوې برابرې او په امتیازی شرایطو پورونه ورکړي. تر څو د ښځو اقتصادي استعداد او قوت په پانګه اچونه کې وهڅول شي.

په افغانستان کې ښځو ته د اقتصادي پوهې ورکول او د تخصص او تجربو پراخول د دې هېواد لپاره ډیر اړین دی، په ولایتې، ولسوالیو او کلیو کې د ښځو خود کفا ګروپونه او کوپراتیفونه کولای شي د هغو سرچینو د لاس ته راوړلو لپاره ښې کړنلارې وړاندې شي ځکه چې ښځې په انفرادي توګه مالي منابعو ته لاسرسی ډیر لږ ده یا هغو ته هیڅ نوع لاسرسی نه لري.

په دوامداره توګه سیمه ایز ګروپونه ښځو ته دا ځواک ورکوي تر څو په اقتصادي فعالیتونو کې د دوې کورنۍ او ټولنیز رول زیات او په نتیجه کې د عایداتو کچه لوړه او د محرومیت اندازه راټیټه او په فرصتونو کې کموالی چې په ځانګړې توګه انفرادي استعدادونه محدودوي له منځه لاړشي.

په ملي، نړیواله او د سیمو په کچه ټولنیز جریانونه باید د ښځو له ټولنیزو جریانونو سره یو ځای شي، څو سرچینو ته د ښځو د برابرې لاس موندنې په صورت کې پوره پاملرنه وشي او په ټول افغانستان کې یو داسې شبکه چې د ښځو له خوا له تولید کوونکو څخه عمده پلورونکو، پروسس کوونکو او صادر کوونکو (سیمه ایز او نړیوال مارکیټ) ته د خدمتونو په لیردولو کې اساس رول ولري رامنځته شي. ■

عبدالحفیظ شاهین

اخیستنه:

www.ez-afghanistan.de

www.pushtu.cri.cn

د نړیوال اقتصادي خبرونه

آی اېم اېف د کمې نړیوالې ودې وړاندوینه کړې

د پیسو نړیوال صندوق، آی اېم اېف، سر کال په خپله وړاندوینه کې نړیواله اقتصادي وده له ۳.۷٪ نه ۳.۴ سلنې ته راټیټه کړې ده.

دغه کمې په امریکا کې د کال کمزوري پیل او هم د یو شمېر نورو بېلو اقتصادونو د لرلید راتیټولو انځور راغبرگوي.

خو د یو شمېر نورو هېوادونو لپاره بیا د زیاتې ودې وړاندوینه شوې چې تر ټولو غټ یې بریتانیا ده.

د ۲۰۱۵ کال لپاره د نړیوالې ودې وړاندوینه بیا نه ده بدله شوې چې وده په کې ۴٪ اټکل شوې ده.

یو شمېر نورو هېوادونو لپاره بیا د لوړې ودې اټکل شوی او په ۲۰۱۴ کال کې یې تر ټولو زیاته وده د بریتانیا لپاره اټکل شوې چې اقتصاد به یې له ۲.۸ سلنې تر ۳.۲ سلنې پورې وده کوي.

دا د ودې زیاتوالي یو لږ تازه شمېرې دي چې آی اېم اېف او نورې ادارې یې

خپروي.

د ۲۰۱۴ کال لومړیو کې د امریکا کمزوری پیل چې اقتصاد یې په دریو لومړیو میاشتو کې په تېزۍ مړاوی شوی و، د ټول کال لپاره به پر دې شمېرو اغېز کوي.

لامل یې د هوا ناوړه حالت و او هم دا چې شرکتونه د اټکل پرتله تر ډېره د غوښتنو پوره کولو کې د توکو زېرمو له کمښت سره مخامخ وو.

د روسیې لپاره اوس د سړني کال یوازې ۰.۲ سلنه وړاندوینه شوې چې د پخواني نړیوال اقتصادي لرلید له ۱.۳ سلنې وړاندوینې راتیټه شوې ده.

د برازیل لرلید هم د کاروبارونو او پېرودونکو ترمنځ د باور نشتوالي له امله، کمزوری په نښه شوی دی.

د اسپانیا لپاره هم چې د یوروزون مالي کړکېچ د منځ یو هېواد و، د مخ پر لوړ ودې انګېرنه شوې چې د دې او راتلونکي کال لپاره ۰.۳٪ او ۰.۶٪ ښوول شوې ده.

سرچینه: بی بی سی

مليارد های روسی چهارده میلیارد دالر ضرر کردند

تحریم هایی که کشورهای غربی به بهانه دخالت روسیه در اوکراین علیه این کشور وضع کرده اند بر میزان درآمد میلیاردهای روسی تاثیرگذار بوده به طوری که از ابتدای سال جاری میلادی تاکنون میزان زیان میلیاردهای روسیه به چهارده میلیارد دالر رسیده است. آمار ارائه شده توسط بلمبورگ نشان دهنده آنست که ثروت ۱۹ میلیارد روسیه از ابتدای سال جاری تاکنون به میزان ۱۴.۵ میلیارد دالر کاهش یافته و این در حالی است که در مدت زمان مشابه ثروت ۶۴ میلیارد امریکایی رشدی ۵۶.۵ میلیارد دالری را تجربه کرده است.

علاوه بر تحریم های بین المللی، عملکرد ضعیف اقتصاد روسیه نیز باعث کاهش ثروت میلیاردها این کشور شده است. یکی از میلیاردهای روسی که نخواست نامش فاش شود به خبرگزاری بلومبرگ گفته که اکنون بسیاری از ثروتمندان روسی با نگرانی، سیاست های

آقای پوتین در مورد اوکراین را دنبال می کنند، چرا که احتمال می رود عملکرد روسیه باعث افزایش تحریم های غرب علیه این کشور شود. اما حتی اگر تحریم های امریکا و اروپا علیه روسیه شدیدتر نشوند بازهم اقتصاد روسیه با مشکلات بسیاری مواجه است چرا که عملکرد بازار مالی این کشور از زمان آغاز بحران اوکراین ناامید کننده بوده و شرکت ها و بانک های غربی نیز اکنون تمایل چندانی به سرمایه گذاری در روسیه و تجارت با این کشور را ندارند. به همین خاطر است که اکنون روسیه به دنبال افزایش همکاری های اقتصادی با کشورهای شرقی و به خصوص چین است.

منبع: خبرآنلاین

پوتین د ځوابي بندیزونو امر کړی

د روسیې ولسمشر ولادیمیر پوتین د یوه فرمان په صادرولو، له هغو هېوادونو نه د کرنیزو تولیداتو پر واردولو بندیز لگولی چې پر روسیه یې د اوکراین د کمر کچ پر سر بندیزونه لگولي دي.

د دې فرمان پر بنسټ به له دغو هېوادونو نه تر یوه کال پورې خوراکي توکي هم نه واردېږي.

په فرمان کې راغلي چې د بندیزونو پرېکړه د روسیې د (ملي گټو) د خوندي ساتلو لپاره شوې ده.

حکومتي ادارو ته لارښوونه شوې چې د بندیز فرمان پر بنسټ د تولیداتو یو لست جوړ کړي.

د پوتین په فرمان کې د کوم هېواد نوم نه دی اخیستل شوی خو په دې وروستیو کې اروپايي ټولنې او امریکا پر روسیې خپل بندیزونه ډېر کړي دي.

روسیه هر کال له اروپايي ټولنې نه د ۱۰۶ ملیارد ډالرو په ارزښت میوه او سبزیجات او د امریکا نه د ۱۰۳ ملیون ډالرو په ارزښت خوراکي توکي او کرنیز تولیدات واردوي.

تېره اونۍ روسیې له پولنډ نه عامه روغتیا د اندېښنو پر اساس د کرنیزو تولیداتو پر واردولو بندیز ولگاوه خو شونکو بیا د روسیې دغه اقدام د اوکراین په برخه کې د پولنډ لویدیځ پلوی دریځ ځواب بولي.

پر روسیې لومړني بندیزونه هغه وخت ولگول شول چې دوی کریمیا د خپلې خاورې سره یوځای کړه.

اوس پر روسیې تور لگول کيږي چې د اوکراین په ختیځو سیمو کې د وسلوالو یاغیانو ملاتړ کوي.

د اروپايي اتحاديې وروستیو بندیزونو د پوتین نږدې ملگري لکه ملیارد ارکادی روتنبرگ په نښه کړي.

د دې ترڅنګ د اروپايي اتحاديې په بندیزونو کې د روسیې د تیلو صادرات او دفاعي تکنالوژۍ هم شاملې دي چې له کبله یې د لوېدیځ پانګوالو ته د روسیې د حکومتي بانکونو لاسرسی اغېزمن شوی دی. □

سرچینه: امریکا غږ آشنا تلویزیون

متصدی صفحه: راضیه کشتگر

مالیات منبع خوب تأمین مصارف دولت

مالیات سابقه ای طولانی دارد، شاید با پیدایش دولت و یا قبل از آن مالیات مروج بوده است. در گذشته ها بزرگان اقوام و قبایل و بعداً دولت ها از بعضی چیزها مانند رفت و آمد کاروانهای تجارتی از مسیر راه های عبوری مناطق، مالداران، زمینداران، کالا های تجارتی و ... به اخذ مالیات مبادرت می ورزیدند. مقدار و نوع این مالیات با توجه به شرایط و نیاز حاکم بر جامعه تعیین می شد که اخذ مالیات اکثراً باعث جنگ ها و بسته شدن مسیر های تجارتی میگردد

و بعضی اوقات رونق اقتصادی را هم به میان میآورد. نخستین بار مالیه توسط فون زیمنس در سال ۱۹۵۱ طرح ریزی گردید و بطور رسمی در سال ۱۹۵۵ به مرحله اجراء قرار گرفت. سال بعد برزیل، فرانسه و دنمارک از کشورهایی بودند که اخذ مالیه را در نظام مالیاتی کشور شان شامل نمودند. به تعقیب آن کشورهای ترکیه، پاکستان، بنگله دیش، لبنان و کوریای جنوبی نیز در رابطه اقدام نمودند. باید گفت که قسمتی از عواید یا ثروت

افراد که به منظور پرداخت قسمتی از مصارف عمومی و حفظ منافع اجتماعی، اقتصادی و سیاسی کشور بر اساس قانون به وسیله دولت حصول می شود، مالیات شمرده میشود و یا برای بقا جامعه و ارائه خدمات اجتماعی توسط دولت، هر یک از افراد جامعه مکلفیت به پرداخت مالیه دارند. به دولت مالیه پرداختند. مالیات به انواع مختلف مانند: مالیات بر عواید، مالیات بر واردات، مالیات بر افزایش ارزش، مالیات بر عواید اجاره، مالیات بر عواید زراعتی،

»

مالیات بر عواید حقوق، مالیات بر عواید مشاغل، مالیات بر عواید اشخاص حقوقی و ... جمعآوری میگردد. اقتصاد دانان مالیات را چنین تعریف نموده اند: فیصدی از عواید، نفع، ثروت و ... افراد حقوقی و حقیقی است که بر حسب نوع مالیات به دولت پرداخت میشود. مالیات در حقیقت بر داشت دولت از منابع خصوصی است بدون اینکه تعهدی از ناحیه دولت نسبت به پرداخت کننده ایجاد شود. مالیات بدو دسته تقسیم میگردد: مالیاتی هستند که از عواید بدست آمده وضع میشود. مانند مالیات بر عواید انواع شرکت ها

مالیاتی هستند که از کالاها و خدمات در مرحله تولید یا فروش نهایی وضع میشود و به خریدار نهایی به صورت افزایش قیمتها منتقل میگردد. سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) مالیات را پرداختی بلاعوض میداند. مالیات ممکن است به شخص، مؤسسه و غیره تعلق گیرد و در چنین تعریفی پرداخت های تأمین اجتماعی را هم در بر می گیرد. همچنان گفته میتوانیم که مالیات به مثابه یک نوع مصارف اجتماعی شمرده شده که افراد یک ملت در راستای بدست آوردن از امکانات و منابع یک کشور موظف اند آنرا پرداخت نمایند تا توانائی های

جایگزینی این امکانات و منابع فراهم شود. پرودون بزرگترین فیلسوف قرن نوزده فرانسه در کتاب خود تحت عنوان مالیات نوشته است که "همانطوری که بین اشخاص مبادله خدمات صورت میگیرد؛ بین اشخاص و دولت هم با پرداخت مالیات، مبادله خدماتی انجام میشود." پس چنین نظر میرسد که این اصل مورد قبول جهانی بوده که دولت می تواند جهت رفع نیازها و انجام وظایفش قسمتی از عواید و یا اموال آنان را مطالبه کند. در شرایط کنونی از معاش، مزد، فیس و کمیشن، مجموع عواید از معاملات

»

تجارتی، صنعتی، ساختمانی و سایر فعالیت های اقتصادی، عواید حاصله از فروش ملکیت منقول و غیر منقول، تکت پولی، نفع سهم، کرایه، حق الامتیاز، جوایز، مکافات، عواید از درک قرعه و بخششی ها، عواید از سهم شرکت های تضامنی، سایر عواید حاصله از کار، سرمایه یا فعالیت های اقتصادی، سایر حالاتیکه در قانون تصریح گردیده است، مالیه اخذ میگردد.

باید گفت که عواید بدین معنی نیست که باید محض به شکل اسعاری، سکه و یا پول بدست آمده باشد، ارزش دارایی بر اساس ارزش آن که در بازار به هر شکل و نوعی که منحیث مجرای دریافت گردد، پنداشته میشود.

صندوق بین المللی پول در سال ۱۳۸۱، در راستای اصلاح نظام مالیاتی، اجرای سیاست های مالی بر ارزش افزوده کار های مؤثری را در جهان انجام داد و این سکتور را بعنوان یکی از عوامل اصلی افزایش کارایی خواند. مطالعات و بررسی های متعددی در این زمینه در ادارات مربوط صورت گرفت و اجرای مالیات بر ارزش افزوده در سیمینارها و کمیته های مختلف علمی مورد تاکید قرار گرفت. در حال حاضر بیش از ۱۲۰ کشور از سیستم مالیات به ارزش افزوده بهره می برند.

یقیناً کشور ها مصارف اجرای مسوولیت های چون: حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور از طریق تأمین وسایل و تجهیزات دفاعی، استقرار و اداره نیروهای نظامی و... ایجاد و توسعه راه های ارتباطی و وسایل حمل و نقل، همچنان تأمین صحت عامه، آب، برق، مخابرات، تعلیم و تربیه و... از مسوولیت های دولت است که با جمعآوری مالیات تأمین میگردد.

باید گفت که آموزش در همه سطوح و تأمین و توسعه قوه قضائیه، استقرار امنیت اجتماعی، رفع احتیاجات افراد جامعه در یک سطح قابل قبول، تأمین زیر بنا های اقتصادی و صنایع کلیدی برای ایجاد زمینه های تولید و اشتغال نیاز به پول دارد که این همه از طریق جمعآوری مالیات، محصول و غیره تأمین میگردد. دقیقاً گفته میتوانیم که تعادل اقتصادی وابسته به عواید دولت است.

خود کفایی در تمام سطوح بخصوص صنعت، زراعت و تأمین خدمات و حمایت های مالی، تأمینات اجتماعی، متقاعدین، بیکاری، پیری و ناتوانی، تأمین خدمات صحتی به صورت بیمه همگانی، تهیه مسکن و صد ها مسوولیت دیگر با عواید که از مالیات بوجود میاید، تأمین میگردد. پاسخگویی به نیاز های جامعه، نیازمند

منابع مالی است که بهترین منبع تأمین مصارف دولت را مالیات تشکیل میدهد. باید گفت که یکی از اصول وضع مالیات توانایی پرداخت افراد است یعنی کسانی که از مصارف و ثروت بیشتری برخوردارند باید مالیات بیش تری بپردازند. زیرا این افراد از خدمات و امکانات جامعه بیشتر استفاده می کنند و عواید و ثروتی را که بدست می آورند، مدیون امکانات و خدمات اجتماعی است که دولت ارائه می کند. اما متأسفانه تعدادی ثروتمندان با داشتن شرکت ها، فابریکات تولیدی، استیشن های ترانسپورتی، بلند منزل ها، مارکیت ها و... فرار مالیاتی دارند که از این ناحیه نقصان بزرگی را به دولت و به مردم انجام میدهند. در این رابطه نهاد های که در جهت جمعآوری مالیات گماشته شده اند تحت تأثیر فساد اداری نیامده اگر صادقانه و بطور شفاف عمل نمایند یقیناً با جمعآوری مالیات بخش بزرگ از احتیاجات جامعه مرفوع میگردد و تا اندازه ای ضرورت های کشور برآورده و رشد اقتصادی خوبی را در قبال خواهد داشت. □

بایانی

منابع: <http://www.tax.gov>

<http://www.intamedia.ir>

<http://www.vat.ir>

تر راتلونکي یو نیم کاله پورې له اقتصادي رکود څخه د وتلو لپاره د ایران د دولت هیلې

ټینګار کړی دی چې د دولت لخوا وړاندې شوې حل لارې "له ریښتینې او سمې تګلارې" سره پیل کیږي چې "دا د رکود او نا پرسوب ضد حل لارو تعقیبول دي."

د دولت د اقتصادي برخې رئیس د مجلس د دې دوو استازو او نورو اقتصادي کارپوهانو د نیوکو هرکلی کړی او ویلي یې دي چې د ټولو متخصصونو او کارپوهانو له نظره به ګټه واخیستل شي او د ټولو نیوکو ته "خواب" ورکول کیږي.

ښاغلي نجفي ویلي دي چې دا پروګرام د لیکل شویو بندیزونو د دوام په شرایطو کې دی او "د بندیزونو د لغو په صورت کې د دې اقتصادي بستې د ترسره کولو ګړندیتوب مخکې له مخکې برابرېږي."

د ښاغلي روحاني دولت تاکید لري چې دا پروګرام اوږد مهاله او جامع نه ده او یوازې د ایران د اقتصاد د اوسني رکود د شرایطو لپاره چمتو شوی دی او له دې وضعیت څخه د وتلو لپاره ترسره کیږي. □

سرچینه: بي بي سي

ژباړه: عين الله عیان

څلور سلنه ورسیري چې د عملي کیدو په صورت کې به یې په ملي اقتصاد کې ستر تصادف رامنځ ته شي."

د ایران دولت له اقتصادي کړکېچ څخه د وتلو په موخه لومړی په ۱۳۹۱ او ۱۳۹۲ کلونو کې د اقتصادي رکود د رامنځته کیدو له څرنګوالي څخه یو راپور خپور کړ او له هغه وروسته یې داسې پروګرام وړاندې کړ چې څنګه غواړي له اوسني رکود څخه بهر شي.

د دولت له کارپوهانو غوښتلې ول چې د دولت د پروګرام په هکله خپل نظرونه وړاندې کړي چې په ترڅ کې یې احمد توکلي او الیاس نادران د مجلس دوو اقتصاد پوه استازو د نوموړي راپور په وړاندې غبرګون ښکاره کړ او په هغه یې نیوکې وکړې.

د ولسي جرګې دې دوو استازو د دولت د پروګرام کلیات "د پیسو د نړیوال صندوق نسخه" توصیف کړه او ویې ویل چې دا پروګرام له څو هېوادونو پرته "په پاتې نورو هېوادونو کې له ماتې سره مخ شوی."

د هغوي په عقیده دا "نسخه د (اکبر هاشمي رفسنجاني دولت) د جوړیدو له پیل څخه تر اوسه په هېواد کې لږ او زیات د ترسره کولو په حال کې ده او په خپله د موجوده وضع له مهمو لاملونو څخه ده."

دې دوو استازو په ورته وخت کې

د ایران د دولت د اقتصادي برخې رئیس هيله څرګنده کړې چې د اقتصادي پروګرام په اجراء کولو سره به چې دولت چمتو کړی دی ایران تر راتلونکي یو نیم کاله له اقتصادي رکوده ووځي.

د ایران اقتصاد له ۱۳۹۱ کال راپدېخوا له رکود سره مخ شوی دی او دا رکود همدا ډول دوام لري او د حسن روحاني دولت د پروګرام په خپریدو سره په دې هڅه او هاند کې دی څو د پرسوب په ټیټوالي سره، د ایران اقتصاد له رکود څخه بهر کړي.

د ایران اقتصادي وده د رکود د دورې په اوج کې په سلو کې منفی ۵.۸ او پرسوب هم په سلو کې له ۴۰ زیاته وه او تازه راپورونه ښکاره کوي چې پرسوب ۲۶ سلنې ته راټیټ شوی او اقتصادي وده هم منفی ۲.۲ سلنې ته رسیدلې ده.

ښاغلی نجفي وایي چې د دولت اقتصادي موخه "په ورته وخت کې د پرسوب ټیټوالی او له اقتصادي رکود څخه د هېواد وتل دي."

په داسې شرایطو کې چې د ایران اقتصادي وده پرله پسې منفی ده، د دولت د اقتصادي برخې رئیس ویلي دي: "د دې بستې د سم ترسره کولو په صورت کې به، د هېواد اقتصادي وده د ۹۳ او ۹۴ کلونو په وروستیو کې دوه تر

زکات و مالیات؛ وجوه اشتراک و تمایز

بحثی در پیوند با مسایل اقتصاد اسلامی

مصطفی محمدی لیسانس اقتصاد

بخش آخر

ج) از رهگذر موازین پرداخت: مبتنی بر این داوری است که افراد مختلف

۱. توانایی پرداخت: همان گونه که توانایی به نسبت بهره که از خدمات و کالاهای پرداخت مالیات یک اصل است، در زکات عمومی (خدمات دولتی) بدست می هم این مورد واضح است. تا ثروت داشته آورند، باید در تأمین منابع مالی دولت های مادی یک فرد به حد نصاب نرسد، سهم باشند. در مورد زکات این قضیه را زکات از او دریافت نمیشود و با افزایش چنین میتوان تعبیر کرد: از آنجاییکه در ثروت و سرمایه بر مقدار زکات هم افزوده اسلام و اقتصاد اسلامی اساساً ملکیت از آن خداوند (ج) و انسان جانشین خدا در روی میشود.

۲. اصل منفعت و برخورداری از نعمت ها: زمین است، به تبع این مسئله باید انسان در یکی از اصول بسیار مهم در پرداخت تصامیم خود دستورات الهی را ملاک مالیات، اصل منفعت است. اصل منفعت عمل قرار دهد. بناً به هر اندازه‌ی که یک

تأمین گردند، مثلاً اگر دولت می خواهد با دریافت مالیات اقدام به راه سازی کند. چند نفر از بده کاران مالیات، با اطلاع دولت مالیات خود را در این راه صرف کنند، در این صورت از عنوان مالیات خارج نخواهد شد، البته در صورتی که دولت لازم بداند که مالیات را مستقیماً دریافت نماید. خود متصدی صرف آن باشد، حق دارد. بنابر این در صورتی که زکات، مستقیماً به وسیله مؤدی به برخی مصارف آن مانند فقرا پرداخت شود، به مالیات بودن آن صدمه نمی زند. (۱: ۳۵۰) و این به آن خاطر است که بخشی از

«

از این لحاظ نیز قرابت میان زکات و مالیات مشهود است. سال معیاری در پرداخت زکات تقویم هجری قمری است. (د) مرجع دریافت کننده:

چنانچه مرجع دریافت کننده مالیات دولت است، صلاحیت دریافت زکات هم به دولت اسلامی تفویض شده است. مالیات باید برای تأمین اهدافی که دولت در نظر دارد پرداخت شود، در این موضوع، تفاوتی نیست بین اینکه مستقیماً صرف آن اهداف گردد، یا توسط دولت و با پرداخت مالیات به دولت آن اهداف

مسلمان از نعمات الهی مستفید میشود، باید در خدمت بنده گان خدا و اعلاى كلمت الله باشد، به قول شاعر: در حقیقت مالک هر شی خداست این امانت چند روز در نزد ماست ۳. سالانه بودن پرداخت: زکات بصورت سالانه پرداخت میشود و با گذشتن یکسال از اموال و داشته های مشمول پرداخت زکات آن شرط است و اگر در جریان سال از نصاب کم شود، تحت قاعده زکات قرار نمی گیرد و پرداخت مالیات هم در اکثر موارد به جز مالیه بر معاشات به طور سالانه صورت می گیرد.

تعهدات دولت از میان بردن فقر در حوزه تحت کنترل آن می‌باشد و در اینجا هم بخشی از تعهد دولت اجراء شده است.

مبحث سوم) وجوه تمایز: با این حال تفاوت‌هایی نیز بین زکات و مالیات وجود دارد، از جمله:

الف) هدف حصول: اکثریت دانشمندان به این باور هستند، که شهروندان یک کشور در بدل بهره‌گیری از خدمات عمومی دولت (ایجاد امنیت، احداث جاده‌ها، پل‌ها، پارک‌ها، مکاتب، مدارس، بلند بردن رفاه و عمران) مالیه می‌پردازند. به عقیده برخی از متفکران غربی از جمله هیوم- فیلسوف معروف انگلیسی- مالیات، بها و جبران خدماتی است که از دستگاه دولت، عاید اشخاص می‌گردد. منتسکیو نیز مالیات را قسمتی از دارایی شخص می‌داند که وی برای امنیت بقیه دارایی خود یا برای اینکه بتواند از بقیه دارایی با آسایش بهره مند شود پرداخت می‌کند. به این ترتیب، مالیات، شبیه به حق بیمه است و پرداخت آن مشروط به آن است که شخص استفاده‌ای معادل آن از دستگاه دولت ببرد. (۱:۳۵۰)

بر خلاف زکات پرداخت شرعی و دینی برای بیمه زندگی طبقات نیازمند جامعه می‌باشد که دولت اسلامی عهده دار

دریافت آن است و مستحقان آن در آیه ۶۰ سوره توبه مشخص شده اند. پرداخت زکات برای بهره‌گیری از خدمات دولتی صورت نمی‌گیرد. در واقع پاداش پرداخت زکات توسط مؤدی آن به عهده خداوند^(ج) گذاشته شده است. چنانچه خداوند^(ج) می‌فرماید:

"ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم و اموالهم بان لهم الجنة"^(۵، توبه: ۱۱۱) و هم‌چنان خداوند^(ج) پرداخت زکات را برای پاک شدن دارایی ثروتمندان از حرام و رشد و ترقی کاروبارشان فرض گردانیده است: "خذ من اموالهم صدقة تطهرهم و تزكهم بها و صل عليهم ان صلواتك سکن لهم"^(۵، توبه: ۱۰۳)

ترجمه: از اموال آنها زکات بگیر و با این عمل هم اموال را از حقوق مردم پاک گردان و زمینه رشد را فراهم آور و جانها و روان‌ها را و بر پرداخت کننده‌گان آن درود بفرست، زیرا درود و دعای توسل و آرامش خاطر آن‌ها را فراهم می‌سازد.

فلسفه پاکی اموال از آن جهت است که ثروتمندان و سرمایه داران مسلمان شاید در جریان معاملات خویش دچار اشتباه و خطایی شوند؛ از اینرو پرداخت زکات، اموال آنان را از حرام پاک می‌سازد. در واقع با این کار دولت

اسلامی در راه جلوگیری از شکل‌گیری یک اقتصاد غیرقانونی گام بر میدارد.

ب) از رهگذر هدف مصرف: مستحقین زکات در آیه ۶۰ سوره توبه ذیلاً بر شمرده شده اند: "انما الصدقات للفقراء والمساكين و العاملين علیها و المؤلفة قلوبهم و فی الرقاب و الغارمین و فی سبیل الله و ابن السبیل فریضة من الله و الله علیهم حکیم"^(۵، توبه: ۶۰)

ترجمه: زکات مخصوص مستمندان، درماندگان، جمعآوری کنندگان و توزیع کنندگان، (کسانی که برای پذیرش اسلام) جلب محبت شان لازم است، آزادی بردگان، پرداخت بدهی بدهکاران، صرف در راه تقویت آیین خدا و مسافران وامانده است، این فریضة الهی است و خداوند (به مصالح مردم) آگاه و (در وضع قوانین) حکیم است. "از منابع بدست آمده از مالیات جهت ممکن ساختن فعالیت‌های عمومی دولت استفاده میشود. زیرا به گفته احمد توکلی مالیات عبارت از پولی است که ذریعه اتباع یک کشور به منظور تمویل امور کاری دولت تأدیه می‌گردد.^(۱۱)

^(۱۴۳) در حقیقت اسلام برای بیمه زندگی طبقات کم درآمد جامعه دست مسؤولان دولتی را در مصرف زکات آزاد نگذاشته است؛ زیرا این امکان وجود دارد که مسؤولان دولتی به طور

«

دلخواه منابع بدست آمده از زکات را مصرف نموده و طبقات کم درآمد جامعه را فراموش کنند.

در صورتیکه منابع زکات برای بهبود وضعیت طبقات کم درآمد جامعه کفایت نکند، لازم است از منابع دیگر تمویلی دولت جهت حل مشکل آنان استفاده شود. دکتور قرضای می نویسد: "چنانچه مقدار زکات جمعآوری شده برای حل مشکلات مستمندان و مستحقین کافی نباشد، از دیگر درآمدهای دولت اعم از درآمدهای ناشی از مالیات، نفت، تجارت خارجی و غنیمت و... برای تأمین معیشت و زندگی آنها به کار گرفته میشوند." (۵۰۶:۳) در مقابل اگر افراد جامعه مسلمین به اندازه‌ی مرفه شوند که بخشی از منابع زکات بیشتر از نیاز آنان باشد و یا چنانچه مصلحت مسلمین ایجاب کند، اجازه هست تا از منابع زکات در سایر امور نیز کار گرفته شود، چون یکی از مواردی که مصرف زکات به آن اختصاص دارد، سهم فی سبیل الله است و فی سبیل الله مفهوم عام است.

(ج) بنیاد قانونی:

زکات در کنار آنکه یک پرداخت قانونی شهروندان به دولت اسلامی است، یک عبادت مهم اسلامی است و هدف از پرداخت زکات نزدیکی به خدا (ع)

است. داکتر یوسف قرضای در مورد خصوصیات زکات می نویسد: "زکات در بالاترین منزلت الزام دینی و اخلاقی و شرعی قرار دارد و در واقع واجبی بسیار اساسی و یکی از شعایر با اهمیت و سومین پایه از ارکان پنج گانه اسلام است و جایگاه آن در قرآن و سنت پس از شهادتین و اقامه نماز است. زکات اموال و زکات سرانه یا زکات فطریه همچون نماز و روزه، عبادتی است که از آن برای تقرب به خداوند انجام میگیرد و پرداخت کننده آن با قصد عبادت و امید مقبولیت آنرا می پردازد و در عین حال مالیات رسمی و حکومتی است که نظام اسلامی، مسؤولیت معیاری و پرداخت آن را به مستحقان و مصارف عام المنفعه در قالب ارگان یا وزارت خانه بایستی سازمان دهی نماید، اگر کسی از آن خودداری نماید مجازات می گردد" (۵۰۴:۳) در حالیکه مالیات یک نوع تعامل بین دولت و شهروندان است؛ شهروندان در مقابل بهره گیری از خدمات دولتی آن را می پردازند. در واقع مشروعیت مالیات در قوانین دولتی بیان شده، ولی زکات یک اصل شرعی اسلامی است که حتی اگر دولت طرف قبول مردم هم نباشد، مکلف به پرداخت آن هستند. (د) تعیین پایه مالیاتی و نصاب:

پرداخت کنندگان زکات کسانی اند که دارای زندگی مرفه هستند و در حالیکه پرداخت مالیات اکثراً بالای پرداخت کنندگان آن بار محسوب میشود و فشار زیادی را بالای مؤدی آن وارد میسازد. زکات را از مخارج مازاد سالانه میگیرند، ولی مالیات از اصل درآمد مردم گرفته میشود. چنانچه خداوند (ج) خطاب به پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرماید: "و یستلونک ماذا ینفقون؟ قل العفو" (۵، بقره: ۲۱۹)

(ه) پرداخت داوطلبانه:

پرداخت مالیات بالای مؤدی آن نوع فشار محسوب میشود و اکثراً به طور دلخواه مالیه نمی پردازد. ولی بر خلاف پرداخت زکات به صورت داوطلبانه صورت میگیرد و چنانچه قبلاً اشاره شد زکات عبادت مهم و سومین رکن اسلام است؛ پرداخت آن موجب تقرب به خداوند (ج) و کمال روحی و معنوی انسان مسلمان است، به تبع آن هزینه جمعآوری آن نیز اندک است. زیرا برای جلوگیری از فرار و جمعآوری معلومات در مورد عواید و درآمدهای اشخاص بخشی از عواید دولتی هزینه نمیشود. چنانچه ایمان در دل ها نفوذ داشته باشد، خود شخص به خواست خود کمال اخلاص حاضر به تأدیه زکات میشود. افزون بر اینها دانشمند فرهیخته داکتر

»

سید سابق در کتاب مفیدش فقه السنه برخی دیگر از تفاوتها میان زکات و مالیات را این گونه آورده است، از جمله:

۱- زکات عبادتی است که از جانب خدا واجب و فرض گردیده و پاداش معنوی و اخروی دارد و عدم پرداخت آن مستوجب عذاب الهی و آلودگی معنوی است و باید پرداخت آن توأم با نیت انجام عبادت و تقرب به خدا باشد. لیکن مالیات از طرف دولت بر همه مردم خواه مسلمان یا غیر مسلمان نهاده می شود و همه ملزم به پرداخت آن می گردند و جنبه عبادتی ندارد.

۲- در زکات پیوندی بین خدا و بنده اش برقرار است. ولی در مالیات پیوندی بین شخص و حکومت برقرار است.

۳- زکات دارای اهداف روحی و اخلاقی بسیار عالی است که خداوند از آن سخن گفته است، ولی اهداف مالیات فقط اقتصادی، اجتماعی و سیاسی است.

۴- زکات هم عبادت است و هم مالیات و هرگز ساقط نمی شود و منکر آن کافر است، ولی مالیات چنین نیست.

(۱۰: ۶۶۳-۶۶۴)

نتیجه گیری و پیشنهادها
از آنچه تا حال گفته آمدیم بر می آید که زکات مالیات دینی است که مسلمان

آن را بر اساس اطاعت پذیری شرع شریف می پردازد و مسؤولیت دریافت و تقسیم آن بر دولت است. تفاوت آن با مالیات حکومتی (مالیاتی که دولت در برابر ارائه خدمات خود دریافت می کند) اینست که اولاً نسبت و مقدار زکات توسط شرع مبارک تعیین و تثبیت شده و قابل تغییر نیست، در حالیکه در قضیه مالیات حکومتی بر خلاف زکات، تعیین مقدار و نسبت مالیات از سوی مسئولان اقتصادی کشورها بر بنیاد وضعیت عمومی اقتصادی صورت گرفته و قابل تغییر است. از سوی دیگر منابع به دست آمده از مالیات حکومتی جهت رفع نیازهای عمومی دولت به کار گرفته می شود. در حالیکه موارد مصرف زکات مشخص بوده و از قبل تعیین شده است. نقاط اشتراکی زیادی را هم میان زکات و مالیات می توان مشاهده کرد؛ از جمله اجباری بودن، دریافت توسط دولت و تأثیر گذاری بر سیاست های عمومی (اقتصادی) و نظایر این ها.

امروز متأسفانه در کشورهای اسلامی از جمله افغانستان به اخذ مالیات اسلامی (شرعی) اصلاً توجه نمی شود. خصوصاً زکات در این میان به عنوان مهم ترین بخش سیستم مالیاتی اسلامی (شرعی) کاملاً از نظر دور انداخته شده است. مردم اکثراً به صورت انفرادی و بر طبق

رأی و نظر خود زکات را پرداخته و بیش تر مردم متأسفانه زکات را به گُلی فراموش کرده اند.

از این رو برای مهار فقر اقتصادی و سایر ناسامانی های اجتماعی، تصویب و به کارگیری قانون مالیات اسلامی در کنار قوانین عادی مالیاتی در کشورهای اسلامی یک نیاز جدی است. □

فهرست منابع:

۱. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، مبانی اقتصاد اسلامی، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) چاپ پنجم، سال ۱۳۸۸ هـ ش
۲. عمید، حسن، فرهنگ عمید، انتشارات فرهنگ نما، ۱۳۸۸ هـ ش.
۳. قرضاوی، یوسف، نقش ارزش ها و اخلاق در ارتباط با اقتصاد اسلامی، نشر احسان، چاپ اول، ۱۳۹۰ هـ ش
۴. قرائتی، محسن، خمس و زکات، نشر مرکز فرهنگی در سهایی از قرآن، چاپ نهم، سال ۱۳۹۱ هـ ش
۵. قرآن کریم.
۶. نعمانی، علامه شبلی و علامه سید سلیمان ندوی، ترجمه از ابولحسن عبدالمجید مرادزی خاشی، فروغ جاویدان، سیره النبی، جلد اول، انتشارات فاروق اعظم، پاییز ۱۳۸۱ هـ ش، زاهدان - ایران.
۷. لنگرودی، محمد جعفر جعفری، مبسوط در ترمینولوژی حقوق، جلد ۴، انتشارات کتابخانه گنج دانش، سال ۱۳۸۸ هـ ش
۸. شیرازی، عبدالکریم، نظام اقتصاد اسلامی، مجموعه مقالات سیمینار اقتصاد اسلامی، چاپ و نشر دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ اول، بهار سال ۱۳۶۸ هـ ش
۹. راشد، استاد عبدالباری، تحلیل و ارزیابی مسایل عمده اقتصاد اسلامی، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، سال ۱۳۹۱ هـ ش، ایران - تهران.
۱۰. دکتر سید سابق، ترجمه از دکتر محمود ابراهیمی، فقه السنه، جلد اول، انتشارات سقر، چاپ چهار تبریز، سال ۱۳۷۳ هـ ش.
۱۱. عارف، عبدالقیوم، اقتصاد عامه، انتشارات فرهنگ، چاپ اول، ۱۳۸۹ هـ ش، کابل - افغانستان

جایگاه مالداری

در اقتصاد افغانستان

نسبت عدم توجه به این بخش به طور عنعنوی از نیروی فیزیکی حیوانات مانند: شتر، اسب، گاو، مرکب، قاطر و غیره در انتقالات (حمل و نقل) استفاده می شود. همچنان در بخشی از ورزش ها مانند بزکشی، اسب دوانی، نیزه زنی که از جمله ورزش های تاریخی افغانستان است، از حیوانات استفاده می کنند. در بعضی مناطق دور افتاده که تا هنوز راه های مواصلاتی ترانسپورتی وجود ندارد؛ با استفاده از حیوانات باربر قرأ و قصبیات را با هم وصل می نمایند و انتقالات توسط حیوانات صورت میگیرد. محصولات حیوانی مانند: شیر، مسکه، دوغ، پنیر، قیماق، گوشت و ... به شکل غیر فنی داخل مارکیت ها میگردد که آنقدر طرف دلچسپی خریدار قرار نمیگیرند.

از ۶۵.۲ میلیون هکتار مساحت افغانستان،

مالداری در پهلوی کشت و زرع نباتات و حبوبات یکی از بخش های مهم سکتور زراعت بشمار میرود که در حیات اقتصادی افغانستان نقش مهم و ارزنده را ایفاء می نماید. باید گفت که مالداری در اقتصاد یک کشور بخصوص در بخش تغذیه، پوشاک، صنعت، زراعت و ... سهم بارزی دارد. تقریباً ۸۵٪ مردم افغانستان در سکتور زراعت و مالداري فعالیت می کنند که این بخش نقش مهمی در سکتور اقتصادی ایفاء می نمایند. محصولات مالداري به حیث مواد غذایی نیز مهم بوده و از جمله اقلام عمده صادراتی بشمار میرود، چنانچه گوشت، تخم، شیر، پوست، پشم، روده و غیره مارکیت خوبی در سطح ملی و بین المللی دارد که تعدادی از همین محصولات شهرت جهانی را به خود کسب نموده است.

۲۷.۹ ملیون هکتار زمین زراعتی است، که از جمله ۲۰ ملیون هکتار چراگاه و چمن زار می باشد که به حیث چراگاه های حیوانی از آن استفاده میگردد، آنهم به شکل غیر فنی و عنعنوی بوده یعنی با معیار های اساسی بدسترس قرار می گرفته است. هرچند ساحه وسیع کشور برای زراعت مساعد نمی باشد، اما استفاده مؤثر از این مناطق به حیث چراگاه در سکتور زراعت کشور حایز اهمیت زیادی است.

قابل تذکر است که مردم کشور ما به پرورش گوسفندان علاقمندی زیادی دارند که در میان، نگهداری و پرورش گوسفند های قره قل را نسبت به سایر حیوانات ترجیح می دهند، زیرا از لحاظ اقتصادی و مالداري در مقایسه با سایر گوسفندان مهم تلقی میشود که از جمله اقلام صادراتی میباشد. باید گفت که در حدود ۵۰.۶٪ امتعه صادراتی کشور را محصولات زراعتی و مالداري تشکیل میدهد که قالین، گلیم، چرم، پوست باب، قره قل، پشم، روده و غیره در آن شامل اند. یعنی حجم محصولات از مدرک مالداري در مجموع صادرات کشور حدود ۱۷.۹٪ می گردد.

تربیه حیوانات، صاف کاری پشم، تار بافی، ساخت قالین، گلیم، نگهداری حیوانات و تولید لبنیات اکثراً مربوط به

زنان خانواده است و این شغل بخش بزرگ اقتصاد خانواده را تشکیل میدهد. چون مالداري در افغانستان هنوز به شکل عنعنوی آن ادامه دارد، سطح تولید محصولات حیوانی پایین و از کیفیت خوب برخوردار نیست. کار شناسان علت آنرا عدم شرایط مناسب اقلیمی در بعضی مناطق، عدم موجودیت خوراکه کافی و صحی برای حیوانات، موجودیت امراض حیوانی، عدم موجودیت حیوانات اهلی اصلاح شده، کمبود اشخاص فنی در رشته تربیه حیوانات، عدم مراکز صحی برای حیوانات، کمبود آب آشامیدنی و عدم کمک های بلاعوض و کمک های فنی مؤسسات بین المللی در این بخش میدانند.

مطابق آمار ارائه شده سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۲ در افغانستان ۱۲۰ نوع حیوانات پستاندار از نوع گوشت خوار، ۵۰۰ نوع پرنده و ۴۵۰۰ نوع نبات خودرو موجود است که اکثریت آنها در اثر جنگ های داخلی صدمه شدیدی دیده اند و حتی نسل شان رو به کاهش است. این تمایل نزولی در بخش حیوانی و زراعتی، اثرات منفی بالای اقتصاد کشور گذاشته است که در سال های اخیر یک رکود اقتصادی در محصولات حیوانی به نظر میرسد. عامل اساسی عدم رشد و

انکشاف مالداري و اقلام صادراتی محصولات حیوانی را می توان جنگ های داخلی دانست که با خشکسالی های اخیر دست به هم داده، تولید حیوانی را در کشور متأثر ساخت و باعث رکود سکتور مالداري گردیده است.

به هر صورت پیشبرد فعالیت های زراعتی و مالداري و سهم ساختن آن در اقتصاد ملی مستلزم موجودیت پرسونل فنی و مسلکی می باشد و یگانه راه رسیدن به این هدف، توسعه سرمایه گذاری ها در این راستا و ایجاد مؤسسات تعلیمی مسلکی می باشد. □

بیانی

ماخذ: خپنه مجله علمی و تحقیقی پوهنتون کابل

www.mashal.org

www.ariaye.com

www.arezooyesabz.blogfa.com

د روسیې دوه اړخیزو بندیزونو ځینې اروپایي هېوادونو ته درانه زیانونه اړولي

پرې ایښي دي او د مېوې، سبزیجاتو، مایانو او د لبنیاتو صادرونکو ته یې د پام وړ زیان اړولی دی. د یونان د صادرونکو د اتحادیې مشرې کریستینا ساکلاریدس نن وویل چې باید ژر تر ژره فکر وکړو چې دغه محصولات په نورو بازارونو کې خرڅ کړو.

د یونان د شمالي سیمو د صادرونکو د اتحادیې ویندوی هم وویل چې: "همدا ډول سړ کال د سبزیجاتو او مېوو د صادراتو کار د روسیې لپاره جوړ شوی دی". د یونان صادرونکو ویلي دي چې د اروپایي اتحادیې بهر هېوادونه به د هغوی تشه ډکه کړي. هغوی هم له اروپایي اتحادیې څخه د خسارې د جبران غوښتنه کړې ده. آتن له مسکو سره په خبرو اترو پیل کړی دی. د یونان د بهرنیو چارو وزیر اوانګلوس ونیسولوس ویلي دي چې د هغه هېواد د اروپایي اتحادیې د

غواړي چې د روسیې په اړه د سوداګرۍ نړیوالې ادارې ته شکایت وکړي". د روان کال د اګست میاشتې له پیل څخه راهیسې چې له یوې اوونۍ زیات وخت کېږي له پولنډ څخه روسیې ته د هر ډول میوو او سبزیجاتو واردات په بشپړه توګه منع شوي دي.

د پولنډ د کرنې وزیر د اروپایي اتحادیې له کمیسیون سره په خبرو کې له هغې غوښتنې دي چې دغه وضعیت جبران کړي. د دې ترڅنګ هغه له نښتې (زنجره ای) سوپر مارکیټونو سره خبرې اترې کوي او ورڅخه غواړي چې هغه توکي چې روسیې واردات یې بند کړي دي ژر تر ژره له بزرګرانو څخه وپېږي څو هغوی زیان ونکړي.

د خوراکي توکو بندیز د یونان په تېره بیا په شمالي سیمو کې د صادراتو لپاره تیار محصولات د تولیدوونکو په لاس

هغو هېوادونو چې پر روسیې بندیز لګولی دی دغې هېواد ته د شېدو، میوې، غوښې او سبزیجاتو په ګډون د خوراکي توکو د صادولو حق نه لري. د خوراکي توکو پر صادراتو بندیز د اروپایي اتحادیې د ځینو غړو لپاره ګران پرې وځي.

تېره ورځ د اګست ۱۷ د پنجشنبې په ورځ د روسیې لومړی وزیر دیمیتري مدودوف اعلان وکړ چې روسیه له اروپا، استرالیا، امریکا، کاناډا او ناروې هېوادونو څخه د خوراکي توکو پر بشپړ وارداتو باندې بندیز لګوي. په لومړي سر کې د دغه وارداتو بندیز د یو کال لپاره په پام کې نیول شوی دی.

د پولنډ د کرنې وزیر مارک ساویکی ویلي چې: "روسیې څه د پولنډ یا هم د اروپایي اتحادیې په وړاندې نړیوال قوانین تر پښو لاندې کړي دي او پولنډ

»

غړي په توگه بايد په خپلو مسووليتونو عمل وکړي خو د يونان له صادراتو څخه هم ملاتړ وکړي.

په بل عبارت، يونان هيله مند دی چې روسيه له اروپايي اتحاديې څخه د خوراکي توکو د وارداتو د بندیز سره سره د دغې اتحاديې په ډله کې له خپلو ملگرو څخه بياهم محصولات وپېري. د اروپايي اتحاديې نور ديپلوماتان بيا دغه هيلې بې ځايه گڼي.

د مېوې او سبزیجاتو د صادروونکو د لومړي اټکل له مخې هغوی نږدې ۱۷۸ ملیون یورو پورې زیان کوي. روسيې ته د یونان د خوراکي توکو د صادراتو بشپړه اندازه تېر کال ۴۰۶ ملیون یورو وه. د قبرس په شان د اروپايي اتحاديې نسبتاً کوچني بازارونه هم د پام وړ زیانونه گالي. قبرس د شاوخوا ۱۵ ملیون یورو زیان سره مخ کېږي.

په مسکو کې د سوپر مارکیټونو تشې قفسې

اشپيگل انلاين د سوداگريزو راکړو ورکړو او اروپا څخه روسيې ته د خوراکي توکو د صادراتو د حجم شمېرو ته لنډه کتنه کړې ده. د اشپيگل خبريال د روسيې سوپر مارکیټونو ته سر وړاندې کړی څو وگوري چې روسي مصرفوونکي څومره اندېښمن دي. د مسکو په مرکز کې د "اوومې قارې"

په سوپر مارکیټونو کې د بندیزونو په اړه څه نه اوریدل کېږي، کاروبار په سمه پرمخ ځي او هرڅه پکې موندل کېږي، په "اوومې قارې" کې خو حتما د خلکو لپاره د چرگې شېدې او د انسان غوښه موندل کېدی شي: د ایتالیا مې، د اسپانيا کلم او داسې نور. بېلابېل ډول پنیږ هم په ویتريز کې کتار ایښودل شوي دي. خو یوازې یو څلورمه برخه پنیږ د روسيې تولید دی. پاتې دوه پر درېمه برخه اروپا پېرودونکي ته عرضه کوي.

په همدې حال کې د اشپيگل انلاين ليکي چې دا د روسيې منځنۍ کچه او هوسا ټولنه ده چې احتمالاً د اروپايي اتحاديې د خوراکي توکو تشه احساس کوي، او که نه د روسيې لویه برخه خلک د گران فرانسوي پنیرونو او یا د ایتالیا د ۵۰ یورويي کیلويي پروشوتوی (د سوی غوښې) د پېرلو توان نه لري.

کله چې د ویتريز تر شا پلورونکي د بندیزونو په وړاندې د پوتین د غبرگون په هکله خبرداره کېږي، منظم شوي پنیرونو باندې نظر اچوي او په داسې حال کې چې سرخروي، وايي: "دا خو بدنامي ده. ډېر ژر به دا ځای تش شي." د مایانو پلورلو وضعیت هم ښه نه دی، خو پدې اړه پلورونکي وايي: "مهمه نه ده، خپل مایان به د مېز پر مخ کېږدو."

د سوپر مارکیټونو او مغازو خاوندانو څخه تمه کېږي چې د خپل نوبت او خلاقیت قوه په کار واچوي او له دغو شرایطو څخه ځان وباسي. په همدې حال کې په مسکو کې هیلې شته دي چې د اړتیا وړ خوراکي توکي به د نړۍ له نورو برخو څخه د روسيې بازارونو ته وارد شي.

په همدې حال کې د اروپايي اتحاديې د کرنیزو محصولاتو او نور خوراکي توکو صادرات نږدې ۳۲ ملیارده یورو دي چې د روسيې یو پر درېمه برخه اړتیا برابروي. تېر کال د دې صادراتو له پلوه شاوخوا ۱۲ ملیارده یورو د اروپايي اتحاديې د بزرگرانو په برخه شوې وه. جرمني یو ملیارد او ۶۰۰ ملیون یورو یوازې د غوښې او شېدو له صادراتو څخه ترلاسه کړل.

البته دغه شمېره له روسيې سره د ټولیز سوداگريز مبادلاتو په پرتله ډېره لږه ده. تېر کال اروپايي اتحاديې روسيې ته د ۱۱۹ ملیارد او ۵۰۰ ملیون یورو په ارزښت توکي صادر کړي دي. په دې شمېره کې د جرمني ونډه ۳۶ ملیارد او یو سل ملیون یورو و چې لویه برخه یې ماشین آلات، کیمیاوي توکي او بریښنايي پرمختللي وسایل وو. □

سرچینه: دویچه وله

ژباړونکی: مسعود ودان

نگاهی مختصر به سازمان بین المللی کار

در اثر فعالیت های کاری افزایش یا کاهش می یابد. به عبارت دیگر کار فعالیتی را میگویند که با استفاده از نیرو و توانایی جسمی یا فکری فرد یا افراد در جهت رسیدن به هدف مورد نظر می باشد.

سازمان بین المللی کار یا (ILO International Labour Organization) به منظور تأمین کار بهتر و آبرومندانه و دفاع از حقوق کارگران در سطح بین المللی، در سال ۱۹۱۹ ایجاد گردید. این سازمان یکی از مؤسسات تخصصی سازمان ملل متحد است که در سال ۱۹۴۶ به نخستین آژانس تخصصی سازمان ملل تبدیل شد. یگانه آژانس سه جانبه سازمان ملل است که در آن نمایندگان کارفرمایان، دولت ها و کارگران حضور دارند.

منشور سازمان بین المللی کار به بیانیه فیلادلفیا (Declaration of Philadelphia) معروف است که در سال ۱۹۴۴ در کنفرانس نوبتی به تصویب رسید. دفتر مرکزی این سازمان در شهر ژینو کشور سویس قرار دارد و هر سال یکبار کنفرانس خود را برگزار می نماید.

«

بعد از جنگ جهانی اول یک تعداد اتحادیه ها، سازمان ها و انجمن ها در سکتور های مختلف تأسیس گردیدند که از آن جمله یکی هم سازمان بین المللی کار است. موضوع تأسیس این سازمان در ابتدا توسط کشور های بلژیک، چکسلواکیا، ایتالیا، جاپان، پولند، بریتانیا، کیوبا و ایالات متحده امریکا که در کمیسیون کنفرانس بین المللی صلح عضویت داشتند، مطرح شد. فعلاً ۱۸۳ کشور در این سازمان عضویت دارند. افغانستان عضویت سازمان بین المللی کار را در ۲۷ سپتمبر ۱۹۳۴ بدست آورده است.

باید گفت که کار انواع مختلف داشته و نوع کار در شکل گیری شخصیت و هویت کارگر استفاده شده و بیانگر شخصیت فرد می باشد. یک کارگر، یک داکتر، یک معلم، یک دریور و... را مشخص می نماید.

کار تعاریف مختلف دارد که در مجموع آنرا چنین تعریف نموده اند: کار، فعالیتی (اقتصادی یا غیر اقتصادی) است که باعث تغییر در ارزش کالاها یا ارائه خدمات میشود و ارزش آن

سازمان بين المللى کار که يکى از سازمان هاى مهم بشمار ميرود موظف است تاب خطوط اساسى، سياست هاى اجتماعى، شغلى و کارگرى را در سطح جهان مورد بررسى قرار دهد و تصميم اتخاذ شده را تصويب و منتشر نموده و بر اجراى آن نظارت نمايد. کنفرانس متذکره، پذيرش اعضاى جديد و تصويب بودجه سازمان بين المللى کار را هم به عهده دارد.

هيئت مديره سازمان بين المللى کار در سال سه يا چهار مرتبه تشکيل جلسه داده و مسؤليت مهمى در قبال هماهنگ سازى فعاليت هاى اين سازمان در همه زمينه ها دارد. هيئت مديره سازمان داراى ۵۶ عضو است و مدت کار اعضاى هيئت مديره سه سال ميباشد. از جمله اعضاى سازمان ياد شده، ۲۸ نفر نمايندگان دولت ها، ۱۴ نفر نمايندگان کارگران کشورها و ۱۴ نفر ديگر نمايندگان کارفرمايان کشورها تعيين مى شوند. از ميان ۲۸ نفر نمايندگان دولت ها ۱۰ نفر آن نمايندگان کشورهاى صنعتى و بقيه اعضا (۱۸ نفر) از نمايندگان دولت ها براى عضويت در هيئت مديره سازمان انتخاب مى شوند.

وظايف هيئت مديره، تعيين دستور کار براى کنفرانس بين المللى، مراقبت از قرارداد هاى بين المللى راجع به کار، اجراى مصوبات کنفرانس بين المللى کار، رسيدگى به شکايات نسبت به عدم اجراى مصوبات، تنظيم بودجه سالانه سازمان بين المللى کار و ... مى باشد. رئيس و معاون هيئت مديره سازمان، از بين نمايندگان انتخاب مى شوند.

در اساسنامه سازمان بين المللى کار آمده است که صلح جهانى زمانى حکمفرما ميشود که بر پايه عدالت اجتماعى بنا شود. افغانستان منحيث عضو سازمان بين المللى کار حق دارد تا در فعاليت هاى آن سهم گيرد و نمايندگان خود را به کنفرانس بين المللى کار اعزام نمايد. کنوانسيون بين المللى کار تا کنون به کنوانسيون هاى کارشبانه (زنان)، کنوانسيون علايم (رنگ سفيد)، کنوانسيون مدت استراحت در هفته، کنوانسيون

مصونيت مزد و معاش، کنوانسيون تجديد شده کارشبانه (زنان)، کنوانسيون در باره کار در معادن و زير زمينى ها مربوط (زنان)، کنوانسيون لغو کار اجبارى، کنوانسيون مدت استراحت در هفته (تجارت و دفتردارى) کنوانسيون تبعيض (استخدام و اشتغال)، کنوانسيون کار توأم با بارکشى، کنوانسيون سرطان وظيفوى، کنوانسيون رخصتى هاى آموزشى با معاش، کنوانسيون سازمان هاى کارگران در روستا ها، کنوانسيون منابع بشرى و کنوانسيون پاداش برابر از جمله ۱۵ کنوانسيون است که افغانستان به آن ملحق شده است.

بايد گفت که نسبت جنگ هاى داخلى و مسايل امنيتى بعد از سال ۲۰۰۲ اين سازمان فعاليت هاى خود را در افغانستان از سر گرفت که در همين سال از جانب سازمان مذکور ۱.۲ ميليون دالر در جهت باز سازى و امنيت کمک صورت گرفت. اين سازمان پلان کارى خویش را براى افغانستان از تلاش هاى جامعه جهانى در راستاى کاهش فقر، کمک به احياى دوباره و تقويت اجزای ترکيبى سازمان بين المللى کار (کارگران، دولت ها و کارفرمايان) آغاز نمود و در ساحات کمک همه جانبه جهت بلند بردن ظرفيت کارى وزارت کار و امور اجتماعى، فرصت کارى براى معلولين، ايجاد پروژه هاى مختلف همکارى تخنيکى از طريق انکشاف زيربنا هاى متمرکز کار، مراکز خدمات استخدام و کمک هاى مالى کوچک، کمک هاى مالى براى تقويت سازمان هاى کارگرى و مساعدت مالى و تخنيکى در جهت بهبود خدمات انکشاف تشبثات تصدى هاى کوچک و بزرگ راه اندازى نمود. ■

باياني

منابع:

فصلنامه وزارت کار و امور اجتماعى

سازمانهاى مالى و پولى بين المللى

www.molsamd.gov.af / <http://www.dw.de>

اطلاعیه د افغانستان بانک!

مطابق ماده سی و سوم قانون د افغانستان بانک پول رایج و واحد پولی افغانستان افغانی است، بنأ از عموم افغانها، دواير و مؤسسات دولتی و خصوصی آرزومندیم تا در قرار داد ها و سایر معاملات و داد و ستد های اقتصادی، پول افغانی را ترجیح دهند، چون افغانی از با ثبات ترین پول های منطقه بوده که در ثبات برنامه ریزی های اقتصادی تان مثمر واقع می شود.

د افغانستان بانک

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال هشتم، شماره ۸۶ اسد ۱۳۹۳

ګرانو هېوادوالو! د افغانی بانکنوټونو په ساتلو کې جدي پاملرنه وکړئ